

OSCAR WILDE

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS

3-ų veiksmų, 7-ų paveikslų drama-pasaka

O. Wilde'o pasakų motyvais

Inscenizacija

N. DAVYDOVOS ir J. DAVYDOVO

Vertė

B. SAVUKYNAS

VEIKĖJAI

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS

PIRMASIS MEDKIRTYS

JO ŽMONA

MERGAITĖ -

PIRMASIS BERNIUKAS -

ANTRASIS BERNIUKAS - Jų vaikai

ANTRASIS MEDKIRTYS

PAVARGĖLĖ

PRAEIVIS

MIŠKO VAIKAS

BURTININKAS

MAŽOJI PRINCEŠĖ

JOS TETA

PILIES ŠAUKLYS

PILIES TARNAS

PIRMASIS SARGYBINIS

ANTRASIS SARGYBINIS

PIRMAS VEIKSMAS

Pirmas paveikslas

Tankus pušynas pakopomis dunkso kalno šlaite, šen bei ten riogso didžiuliai akmenys. Gili žiema, stora sniego danga kloja žemę ir savo svoriu lenkia vešlias medžių šakas; nuo šalčio miške treška medžiai, lūžta plonos šakelės; šalčio sukaustytas kalnų upokšnis stūkso ore lyg didžiulis ledo stulpas. Kairėje, horizonte, pro kalnų tarpeklį matyti atspindžiai blėstančios vakaro žaros, nuo kurios darosi dar šalčiau.

Per mišką, palinkę po sunkiais, didžiuliais žabų ryšuliais, uoliai pūsdamiesi pirštus ir dideliais kaustytais batais stuksėdami suskrebusi sniegą, eina du medkirčiai. Jie vos besuranda vingrų, tarp uolų, išvartų ir kelmų besirangantį kalnų takelį. Vienas jų – plačiapetis, kresnas su gražia, juoda barzda, nepaisant įspūdingos išvaizdos, - švelniabūdis, linkęs nepiktai pajuokauti ir laiką savo priederme į viską žiūrėti romantiškai. Antrasis – sudribusiu, kaip sniego senio atlydy, veidu: nosis liūdnai nuknebusi, lūpos prasivėpusios, ūsai nukarę ant smakro ir susipynę su nepaklusniai kadaruojančia rusva barzdele. Jis paniūręs, praktiškai galvojantis ir niekada dėl įrodymų nesukantis galvos. Apskritai, gyvenimas jam atrodo niūrus, ir šiandien eidamas į mišką jis tikėjosi paties blogiausio ir taip apsimuturiavo, kad dabar jam ne tiek šilta, kiek sunku eiti.

PIRMASIS MEDKIRTYS (*akimirkai stabtelėjęs ir gėrėdamasis rausvais atšvaitais ant apsnigtų medžių šakų*): Kaimyne, apsidairyk, ko tu vis žemyn žiūri: žemė šiandien, tarsi, pasipuošę vestuvininiais rūbais ir rengiasi tuoktis.

ANTRASIS MEDKIRTYS (*išgirdęs pakeleivio žodžius atsigrįžta, bet tuoj pat nužingsniuoja tolyn, piktindamasis tuščiais plepalais*): Tuoktis, tuoktis... niekai! Senutė Žemė pasimirė ir jau pašarvota su baltomis įkapėmis.

Valandėlę abu eina tylėdami, skverbdamiesi tarp išvartų.

(*Susigūždamas nuo šalčio, niurnėdamas*). Brr... Koks bjaurus oras! Ir ką ta valdžia veikia!

PIRMASIS MEDKIRTYS (*juokdamasis*): Laimė, kad gamtai mūsų valdžia neturi galios.

ANTRASIS MEDKIRTYS (*atkakliai, suiržęs*): Galios, galios... Nesąmonė! Sakau tau, kad dėl visko kalta valdžia, galiu prasmegti skradžiai žemės.

Sulig šiais žodžiais jis įsmunka į gilią pusnį prie akmenų: žabų ryšulys pabyra.

PIRMASIS MEDKIRTYS (*nuolankiai, padėdamas bendrakeleiviui išsikapstyti iš pusnies*): Kitą kartą, kai dievogosiesi, pasitikrink žemę po kojom. (*Padedą jam nusipurtyti sniegą ir susirinkti žabus.*)

Ūmai temsta, miške pasigirsta pelėdų ūkavimas: Ū-vė! Ū-hu! Ū-vė! Ū-hu!

Girdi, kaimyne, tai pelėdos, toms ilgaausėms šaltis, matyti, patinka. Aišku, jos sako viena kitai: koks nuostabus oras! Koks žavingas speigas! – ir iš pasitenkinimo varto savo geltonas akis.

ANTRASIS MEDKIRTYS (*niūriai*): Akis, akis... Pelėdoms gerai – jos namie, o kada mes grįšim namo – takelį visai pamečiau iš akių... (*Apsidairo, ieškodamas takelio.*) Ko gero – reikės apsinakvoti čia. (*Verkšlėdamas.*) Sniegas nesigaili to, kas užsnūsta jo glėby!

PIRMASIS MEDKIRTYS: Liaukis verkšlenęs, seni. Klausyk, geriau pirma paieškokim, su švento Martyno, visų keliauninkų globėjo pagalba gal išsikapstysime į kelią.

ANTRASIS MEDKIRTYS: Išsikapstysim, išsikapstysim... Vietos visai nepažįstamos – aure, ten kažkoks ledo stulpas stūkso – niekada nesu jo matęs.

PIRMASIS MEDKIRTYS (*sunerimęs*): Iš tikrųjų, kas gi čia? (*Prieina arčiau, įsižiūri, nusijuokia.*) Čia kalnų upokšnis! Ledo karalius jį pabučiavo, ir sušalęs jis pakibo ore... Vadinasi, mes gerai einam ir tuoj išeisim į miško pakraštį.

Jie išeina į miško pakraštį ir tolumoje, žemai išvysta savo kaimo žiburius, iš džiaugsmo juokiasi ir juokais stumdosi. Užteka mėnulis, blausia šviesa nutvieskdamas visą apylinkę.

PIRMASIS MEDKIRTYS (*iškilmingai*): Žiūrėk, seni: žemė ten apačioje skleidžiasi kaip sidabro gėlė, o mėnuo viršum jos tarsi aukso gėlė.

ANTRASIS MEDKIRTYS (*jis vėl darosi niūriai išdidus*): Nesąmonė! Iš mėnesienos auksinų nenusikalsi. Ko čia mums džiūgauti – gyvenime juk viskas priklauso turčiams, o ne tokiems kaip mudu du.

PIRMASIS MEDKIRTYS (*giliai atsidusęs*): Taip, labai daug duota vieniems ir labai maža kitiems. Neteisybė dalijo pasaulį, todėl vieniems teko laimė, kitiems – vargas.

ANTRASIS MEDKIRTYS: Antai, mūsų pono pilyje yra ir aukso ir sidabro, nors jis nieko neveikia, o mes su tavim kiauras dienas klaidžiojam po mišką rinkdami žabus, o kišenėje nė varinio skatiko neturime. (*Su širdgėla.*) Geriau būtume girioje sušalę, arba kad koks žvėris būtų užpuolęs ir sudraskęs.

Tą akimirką iš dangaus krinta skaisti ir didelė žvaigždė, nubrėždama ryškų pėdsaką; ji skrieja dangaus pakraščiu pro kitas žvaigždes.

PIRMASIS MEDKIRTYS: Stebuklas! Man pasirodė, kad jinai nukrito čia kur, labai arti, ne toliau, kiek akmenį numestum.

ANTRASIS MEDKIRTYS (*įkvėptas netikėtos minties*): Èè! Štai kur aukso puodas tam, kas jį ras. (*Bėga į tą pusę, kur nukrito žvaigždė.*)

PIRMASIS MEDKIRTYS nuseka paskui jį. ANTRASIS MEDKIRTYS prasiskverbęs pro krūmus pamato baltame sniege auksinį daiktą ir skubiai pripuolęs pridengia radinį drebančiom rankom.

(*Iš susijaudinimo užkimusiu balsu*). Neliesk, čia mano! Neliesk, čia mano! Neliesk, čia mano! (*Besiartinančiam draugui, išsigandęs, spiegiančiu balsu*). Atstok – sakiau, kad viskas mano! (*Glosto ryšulį, jo balsas suskamba meilikuojama gaida.*) Auksas! Auksas! Auksas!

PIRMASIS MEDKIRTYS (*netoliese sustojęs*): È, kaip tu išskydai. Na, išvyniok, leisk nors iš tolo pasidžiaugti tavo turtais.

ANTRASIS MEDKIRTYS (*keldamasis keturpėsčias, pridengdamas radinį, greitai*): Ne, neduosiu! Ne, neduosiu! Nežiūrėk! Nusigręžk! Čia, mano! Mano! Mano!

PIRMASIS MEDKIRTYS karčiai šyptelėjęs nosisuka.

(Drebančiomis, nepaklusniomis, sugrubusiomis rankomis netvarkingai atriša aukso žvaigždėmis siuvinėtą audeklą, staiga įdūkės). Apgavo! Apgavo! Apiplėšė-ė!

PIRMASIS MEDKIRTYS (*pribėgęs ir žiūrėdamas kas ryšuly*): Kūdikis! Mažytis vaikutis!

ANTRASIS MEDKIRTYS (*teberėkia klūpodamas*): Kur auksas? Kur auksa-as?

PIRMASIS MEDKIRTYS: Tyliau tu, aukso ieškotojau! Apie vaikutį pagalvotum – juk jis sušals. (*Skubiai apsupsto kūdikį audeklu, kuris, pasirodo, esąs apsiaustas.*)

ANTRASIS MEDKIRTYS (*ūmai nurimęs, verksmingai*): Sušals, sušals... Kam mums šito kūdikio? Palikim jį kur radom ir einam savo keliu: svetimą maitinsi – pats alkanas liksi.

PIRMASIS MEDKIRTYS: Ne, būtų nedora palikti mažytį sniege pražūčiai.

ANTRASIS MEDKIRTYS (*pasityčiodamas*): Pražūčiai, pražūčiai... Negi neši tu jį namo! Ar maža tau savų alkanų burnų! O gal tau ir nulieka duonos kąsnis?

PIRMASIS MEDKIRTYS: Taip, seni. Nors aš toks pat skurdžius kaip ir tu, ir burnų namie nemaža, ir duonos nė plutos, vis dėlto parsinešiu jį namo, ir mano žmona juo pasirūpins. (*Švelniai pakelia kūdikį, rūpestingai apkūtoja apsiaustu, kad nesusaltų.*)

ANTRASIS MEDKIRTYS: Na, gerai, pasilik sau vaiką, o man atiduok apsiaustą: juk turime teisingai pasidalyti...

PIRMASIS MEDKIRTYS: Ne, kaimyne. Apsiaustas ne mano ir ne tavo, o šito vaiko. (*Eina kaimo link.*)

ANTRASIS MEDKIRTYS, priekaištingai linguodamas galva ir kažką bumbėdamas sau po nosim, seka iš paskos.

UŽDANGA

Antras paveikslas

Pievelė priešais medkirčio namus. Tiesiai matyti siauras upelis, per kurį nutiestas aptriušęs lieptas; ties upeliu pagarbiai pritilę linksta keletas liūdnujų ievų. Dešinėje matyti medkirčio namelio dalis – prieangis, dviejų trijų pakopų laipteliai ir durys; prie namo stačiu kampu šliejasi kluonas.

Kairėje neplatus kelias, prie kurio auga plačiai išsikerojęs kaštonas. Medkirčio namelis stovi pakraštyje nedidelio kaimelio, kurio nuskurę nameliai, ryškiai išsiskiria iš apaugusių tankiu mišku kalnų didingo fono; kalno šlaite, pakibusi tarp uolų, tarsi didžiulis plėšrus paukštis išskėstais sparnais, apgaubusi skurdų kaimelį, stovi niūri pilis iš visų pusių juosiamą sienos. Nuo pilies vartų, žemyn į kaimelį eina kelias; raityta juosta perkirtęs kaimelį, jis lieptu praeina per upę ir ties medkirčio namu pasuka į kairę.

Vasaros rytas. Prie upelio, ant didelio, lygaus akmens sėdi ŽVAIGŽDĖS VAIKAS. Jis nuostabiai gražus ir grakštus, net prasti kaimiški drabužiai kažkaip ypač puikiai jam tinka. Žvaigždės Vaikui ant kaklo

iš po apykaklės matyti brangūs gintaro karoliai. Vaikas įsigilinęs į šiek tiek berniukams neįprastą pramogą – jis gėrasi savo atvaizdu: jis išdirbinėja daug įvairiausių grakščių pozų, šypsosi savo atvaizdai ir maloniai jam linkčioja. Visa tai Žvaigždės Vaikui yra labai malonu.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*susižavėjęs*): ..Tavo veidas baltas ir švelnus lyg dramblio kaulas... (*Pasitaiso savo garbanas.*) Tavo garbanos primena auksinius geltonosios skaisažiedės vainiklapius... Lūpos panašios į raudono žiedo lapelius... O akys (*prisimerkia susižavėjęs*)... akys, tarsi žibuoklės prie tyro vandens upės!... (*Pasilenkęs prie pat vandens, pašnabždomis.*) Iš tikrųjų – tu nuostabiai, stebuklingai, nepakartojamai gražus! Myliu tave! Labai myliu tave!

Iš už medžių į kelią išbėga du medkirčio sūnūs ir duktė; visi jie tamsiaveidžiai ir juodbruvi, berniukai kur kas aukštesni negu Žvaigždės Vaikas – matyti, jie vyresni už jį dviem trim metais, mergaitė vienodo amžiaus su juo; visi jie apsirengę truputį prasčiau negu Žvaigždės Vaikas. PIRMASIS BERNIUKAS lėtas, neapsukrus, putniais skruostais ir strazdanota nosim, kalba ir galvoja lėtai. ANTRASIS BERNIUKAS – liesokas ir judrus, jis kaip įmanydamas stengiasi būti panašus į Žvaigždės Vaiką, gaudyte gauda kiekvieną jo žodį, ir vos nešoka iš džiaugsmo kai tas jį pagiria. MERGAITĖ – druckė, su trumputėmis į visas puses kadaruojančiomis kasytėmis. Vaikai pasuka Žvaigždės Vaiko link, bet nepribėgę prie jo, suglumę sustoja kelių žingsnių atstu.

MERGAITĖ: Su kuo jis ten kuždasi?

PIRMASIS BERNIUKAS (*lėtai*): O kas jį žino...

ANTRASIS BERNIUKAS: Vis dėlto įdomu: jis vėl, turbūt, kažką išsigalvojo!...

PIRMASIS BERNIUKAS (*nutraukdamas besigėrinčio brolio tiradą, tokiu pat tonu*): O ar ne vis tiek.

MERGAITĖ: Tuoju paklausiu jį patį (*rodo Žvaigždės Vaiką*) ir viską sužinosiu.

ANTRASIS BERNIUKAS: Palauk – taip per daug paprasta. Geriau štai kaip: prislinksime tyliai ir pasižiūrėsime.

PIRMASIS BERNIUKAS: Ką, ką?

ANTRASIS BERNIUKAS: Prislinksime, sakau, tyliai ir pasižiūrėsime.

PIRMASIS BERNIUKAS (*kaip ir anksčiau lėtai*): A... Patykosime, vadinasi?...

MERGAITĖ (*pašaipiai žiūrėdama į Antrąjį Berniuką*): Aišku, patykosime!

ANTRASIS BERNIUKAS: Ne patykosime, o šiaip sau... pasižiūrėsime.

MERGAITĖ: Tai kam tylutėliai?

PIRMASIS BERNIUKAS (*apmąstydamas brolio žodžius*): Vadinasi, pasižiūrėti, sakai... Taip tai sutinku. (*Gulasi ant žemės, rengiasi šliaužti, bet staiga atsistoja*). O mums ar neklus nuo jo?

MERGAITĖ (*šaukia*): Žvaigždės Vaike! Žvaigždės Vaike! Su kuo tu ten kalbiesi?

ANTRASIS BERNIUKAS grasina seseriai kumščiu. ŽVAIGŽDĖS VAIKAS apsidairo, pamato medkirčio vaikus, linksma šypsena jo veide sustingsta, pasikeisdama išdidžia ir atšiauria grimasa.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Su vieninteliu savo draugu.

MERGAITĖ: Ar tu turi tik vieną vienintelį draugą?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*niekinamai nusikvatodamas*): Negi jūs draugai? ! Cha-cha-cha! Kad gyvenu su jumis po vienu stogu ir leidžiu žaisti su manimi, tai dar nereikia, kad jūs esate man draugai...

Medkirčio duktė nuliūdusi ir įsižeidusi tyli.

ANTRASIS BERNIUKAS: O kas tas vienintelis tavo draugas?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*vėl žiūrėdamas į upelį*): Tas, kuris man niekada neįkyri, kuris pasirodo tada, kai aš įsigėdžiu, kuris apie mane kalba tik gerai, kuris taip pat akinančiai gražus, kai ir aš.

ANTRASIS BERNIUKAS (*tvirtai*): Tokių gražių kaip tu nėra!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*oriai*): Na jeigu ir ne toks, tai beveik toks gražus kaip ir aš.

ANTRASIS BERNIUKAS (*nenustygdamas iš smalsumo*): Tai kas gi?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*reikšmingai*): Mano atvaizdas.

PIRMASIS BERNIUKAS (*nustebęs*): Atvaizdas? Tai tu kuždėjaisi su savo atvaizdu? Ir kam?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Taip su juo. Tai vienintelis pašnekovas, su kuriuo man malonu šnekėtis.

ANTRASIS BERNIUKAS (*nusivylęs*): Atvaizdas... O aš maniau, kad... Tokį draugą turi kiekvienas. Jei nori, ir aš tuojau pasikviesiu savo „vienintelį draugą“. (*Nori pasilenkti prie upelio.*)

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*jėga nustumdamas jį*): Neužteršk vandens savo kvailu atvaizdu: aš niekam, išskyrus mane, neleisiu žiūrėti šiame vandeny į savo atvaizdą.

PIRMASIS BERNIUKAS: Na, ir nereikia...

ANTRASIS BERNIUKAS: Štai, tu jau ir supykai. O mes atbėgom čionai pakviesti tavęs su mumis...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Kur pakviesti?

ANTRASIS BERNIUKAS (*rodo dešinę*): Štai, ten. Ten keliu eina labai juokingas žmogus. Jis be paliovos kažką murma sau po nosim, o retkarčiais sustoja ir padaro taip (*Nenatūraliai atsistoja: jeik tiek panašu į oratoriaus pozą*).

Tuo metu į kelią išeina šauklis. Apsivilkęs jis gerokai panešiota livrėja, jo batai sunešioti, skrybėlė akinančiai ryški, su plunksna; jo mostai nenatūralūs, jis visas kažkoks nenatūralus, keistas. Jis senas, eina lėtai, gestikuluodamas, retkarčiais sustoja, taip, kaip neseniai pavaizdavo Antrasis Berniukas, ir pradeda postringauti žiūrėdamas į dangų.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*jo veide pasirodo pagiežinga šypsena*): Ar čia jis?

ANTRASIS BERNIUKAS: Jis! Jis!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*Antrajam Berniukui*): Na ir mulkis! – ko tu man iš karto nesakei? Gera proga išdaigai. Nubėk virvės, girdi – na paskubėk.

ANTRASIS BERNIUKAS nubėga į kluoną ir grįžta nešinas ilga virve.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*Pirmajam ir Antrajam berniukui*): Nubėkite prie tiltelio ir skersai kelio ištempkite virvę, bet taip, kad jis (*rodo į šauklį*) nepastebėtų.

MERGAITĖ: O kam visa tai?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*supykęs*): Kam, kam. Kada pagaliau mergaitės išmoks žmoniškai galvoti! (*Rodo einantį šauklį.*) Į žemę jis nei nežiūri, būtinai užklius už virvės ir pargrius. Visiems bus juoko.

MERGAITĖ: Visiems, tik ne jam.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Vienas žmogus gali truputį nukentėti dėl bendros linksmybės.

MERGAITĖ: Ir man nebus linksma.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Eik iš čia! Gynėja atsirado! Žiūrėk, kad pačiai nekliūtų... Ir kada tos mergaitės liausis kišti nosį į mūsų vyriškus reikalus! (*Berniukams.*) O jūs ko stovite – darykite ką sakiau!

ANTRASIS BERNIUKAS klusniai nubėga vykdyti įsakymo. PIRMASIS BERNIUKAS nejuda iš vietos.

(*Supykęs*) O tu ko stovi?

PIRMASIS BERNIUKAS (*lėtai*): Nosį krapštausi.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: O ką jums įsakiau, - ar negirdėjai?

PIRMASIS BERNIUKAS (*tuo pačiu tonu*): O ar aš žinau, gal ir girdėjau...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Na kaip?

PIRMASIS BERNIUKAS: Nieko...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*jtūžęs*): Na ir neišmanėlis! Bėk, sakau greičiau.

PIRMASIS BERNIUKAS (*galvodamas*): Ar tam, kad jis (*rodo einantį šauklį*) nosim į žemę?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*apsidžiaugęs*): Na, taip! Na, taip!

PIRMASIS BERNIUKAS (*lėtai*): Dar ką?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*piktai šnypšdamas*): Nenori? Na, ką gi? Gerai! O aš pasakysiu jūsų mamai, kaip tu kelnes suplėšei, kai kanapių lindai, ir dar kai ką...

PIRMASIS BERNIUKAS (*truputį prislėgtas, kad taip susiklostė reikalas*): Gerai, gerai... Bėgu jau... (*nenoromis bėga, bet po keleto žingsnių, dingtelėjus naujai minčiai, grįžta.*) O už tą ar man neklus?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*piktai užsimoja ant jo*): Bėk, sakau!

BERNIUKAS nubėga.

MERGAITĖ (*kad nepravirtų kandžioja lūpas, užsispyrusi*): O vis tiek šitaip negerai!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Negerai tik tas, ką daro negražūs žmonės, o ką daro gražūs – viskas šaunu. (*Nusigręžia nuo jos ir įdėmiai, nekvėpuodamas seka, ką veikia berniukai.*)

Šauklis eina liepteliu per upelį. Pačiame lieptelio gale, prieš šauklio kojas berniukai ištempia virvę, jis užkliūva už jos ir juokingai griūva ant kelio. BERNIUKAI pasiėmę virvę slepiasi po liepteliu.

ŠAUKLYS (*sėsdamasis ant kelio ir dairydamasis*): Pasenau aš, lygioje vietoje griūvu. (*Jo veide pasirodo nesiderinanti su jo dirbtinomis manieromis, gaili ir liūdna senatvės mina.*) Išvys mane greitai iš pilies, kaip seną kiemo šunį... (*Stodamasis ir nusikratydamas dulkes.*) Tačiau reikia skubėti... Tik kad neužmirščiau žodžių – reikia kviesti pagal visas etiketo taisykles. (*Eina, kaip ir anksčiau gestikuluodamas.*)

Sugrįžta PIRMASIS ir ANTRASIS BERNIUKAS. ŽVAIGŽDĖS VAIKAS draugiškai paploja jiems per petį. ANTRASIS BERNIUKAS garsiai kvatojasi rodydamas pirštu šauklį. Medkirčio duktė, stovėdama šalimais, šluostosi ašaras. Netrukus ŽVAIGŽDĖS VAIKAS pribėga prie šaukliaus.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*nutaisęs nekaltą balsą, kreipiasi į šauklį, kad net Antrasis Berniukas juokiasi, o Pirmasis nustebęs išsižioja.*): Ko jūs ieškote, gerasis žmogau? Gal būt jums reikia mūsų pagalbos?

ŠAUKLYS (*prisidėjęs ranką prie ausies*): Ką-ką? Garsiau!

VISI TRYS (*choru*): Ko jūs ieško-te? !

ŠAUKLYS: Aš ieškau medkirčio augintinio, vardu Žvaigždės Vaikas.

Prieangyje, išgirdę nepaprastą triukšmą pasirodo MEDKIRTYS ir JO ŽMONA.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Žvaigždės Vaikas – esu aš.

ŠAUKLYS (*prisidėjęs ranką prie ausies*): Ką-ką? Garsiau!

VISI KETURI (*choru*): Žvaigždės Vaikas – esu aš!

ŠAUKLYS (*suglumęs*): Kaip, ar jūs visi? Ir dar šita mergaitė? Man reikia tik vieno.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*piktai*): Jis visai aklas – jis nemato mano grožio.

MEDKIRČIO VAIKAI (*choru, rodydami Žvaigždės Vaiką*): Žvaigždės Vaikas – tai jis!

ŠAUKLYS (*patenkintas*): Dabar aišku. Man visai pakanka vieno.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*garsiai šaukliui*): O kam tau manęs prireikė?

ŠAUKLYS (*reikšmingai*): Netrukdyk ceremonijos. (*Išsiima pergamento ritinėlį, atsistoja savo poza ir išdidžiai, vienu atsikvėpimu skaito.*) Vietos Medkirčio augintini, vardu Žvaigždės Vaikas! Mūsų viešpats (*akimirkai nuleidžia ritinėlį, nutaisydamas ištikimo valdinio veidą*), garsus savo kilmingumu, taurumu ir didžiuliais turtais, atsižvelgdamas į tavo grožį, nebūdingą žemesniajam luomui, o taip pat į tavo mokėjimą dailiai šokti, garsiai švilpti ir groti fleita, - teikiasi pakviesti tave į iškilmes, kurios įvyks šiandien po dienovidžio mūsų viešpaties pilyje (*akimirkai nuleidžia ritinėlį, kad visi galėtų pamatyti jo ištikimą veido miną*), proga dvyliktojų metinių nuo tos dienos, kai teikėsi gimti jo vienturtė, neprilygstama, žavi dukra, tam, kad tu, vietos medkirčio sūnau, vardu Žvaigždės Vaikas, linksmintum savo aukščiau minėtą menu, didžiai gerbiama šios dienos šventės kaltininkę (*sunkiai atsidūsta*).

MEDKIRČIO ŽMONA (*nurimusi, vyru*): O, kaip jis puikiai kalba! Tikrai, aš vos neužsnūdau. Tiesiog kaip bažnyčioje! Nesupratau nė žodžio, bet neabejoju, kad kalbėjo kažką dieviška.

ŠAUKLYS (*įdėmiai klausydamasis medkirčio žmonos žodžių, prisidėjęs ranką prie ausies, pamokamai*): Daugelis elgiasi gerai, bet gerai kalba labai nedaug kas, ir tas rodo, kad mokėti gerai kalbėti yra kur kas sunkiau ir svarbiau, kaip gerai elgtis... Kaip gaila, kad aš apykurtis ir negalėjau girdėti visos savo kalbos: jinai mane daug ko pamokyty. (*Nueina nenatūraliai pasišokinėdamas.*)

MEDKIRTYS, gyvai šnekėdamasis su savo žmona nueina prie kluono, ten jis ima kapoti ir dėti malkas, Žmona karsto skalbinius.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*išdidžiai, kreipdamasis į nustebusius vaikus*): Girdėjote – mane kviečia į pilį. Net ir ten sužinojo, kad aš gražiausias pasaulyje berniukas. Jūs turite būti man dėkingi vien už tą, kad leidžiu jums kalbėtis su manimi. Jums dera garbinti mano grožį.

ANTRASIS BERNIUKAS: Mes jau ir taip garbiname.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Prastai garbinate – jūs turite be atvangos liaupsinti mano grožį.

ANTRASIS BERNIUKAS (*nuoširdžiai nuliūdęs*): Mes nemokame.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Reikia mokytis! Stokitės, va taip (*sustato visus į eilę*), klausykite ir dėkitės į galvą žodžius. (*Dainuoja*)

Kas jaunas toks

Pasaulį šį

Tokiu grožiu užgožė?

- Žinau, kad aš,

Tik vienas aš,-

Tad girkit mano grožį.

Kas toks gudrus

Kas toks garsus?

Tuoj atsakyti teikis.

- Žinau, kad aš,

Tik vienas aš

Žvaigždės esu aš vaikas.

Kas šoks geriau,

Dainuos gražiau –

Aš vienas taip temoku.

- Žinau, kad aš,

Tik vienas aš. (2 kartus)

Visi kiti nemoka.

Ar atsiminsite?

ANTRASIS BERNIUKAS: Nelabai.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Na, vis vien – kartokite su manim drauge. (*Dainuoja ir diriguoja.*)

MEDKIRČIO VAIKAI (*kartoja chorą*):

Kas jaunas toks

Pasaulį šį

Tokiu grožiu užgožė?

- Žinau, kad aš,

Tik vienas aš,-

Tad girkit mano grožį.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*piktai*): Liaukitės! Apie ką jūs dainuojate?

ANTRASIS BERNIUKAS: Apie tave.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*karštai*): Jeigu dainuojate apie mane, tai reikia dainuoti ne „Žinau, kad aš, tik vienas aš“, bet „Žinome, kad tu, tik vienas tu“. Galvoti reikia! Jokio savarankiškumo, net ir tą reikia aiškinti!

MERGAITĖ: Aš nedainuosiu.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*nustebęs*): Ką-ą? (*Mušą į q.*)

Mergaitė verkia. Išgirdę triukšmą atsigręžia MEDKIRTYS ir JO ŽMONA.

MEDKIRTYS (*dukrelei*): Kas tave nuskriaudė, mažyte?

Medkirčio duktė tylėdama šluostosi ašaras.

MEDKIRČIO ŽMONA (*Žvaigždės Vaikui*): Vėl tu, bjaurus berniūkšti. Na ir įkrėsiu aš tau tuojau!

MEDKIRTYS (*stengdamasis nuraminti žmoną*): Ką tu, motin... nereikia. Juk jis dar mažas.

MEDKIRČIO ŽMONA: Jeigu „mažas“ būna didelis kai daro pikta, tai jis turi būti didelis ir kai reikia už pikta atsakyti.

MEDKIRTYS (*Žvaigždės Vaikui*): Vėl tu mums visiems darai nemalonumus. Tu neturi širdies, tu beširdis.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: O kam ji man? Nuo to mano veidas nepagražės, netapsiu aš dar gražesnis.

MEDKIRČIO ŽMONA: Kaip tau nenusibosta klausyti tų pačių priekaištų?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Jūsų priekaištai man niekuomet nenusibosta.

MEDKIRČIO ŽMONA (*kažką įtardama*): Kodėl?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*abejingai*): Todėl, kad aš jų niekada neklausau.

MEDKIRČIO ŽMONA: Ak, tu pamaiva! (*Eina į namus, piktai kraipydama galvą.*)

MEDKIRTYS (*Žvaigždės Vaikui*): O vis tiek netikiu, kad tu toks blogas, koks nori pasirodyti. Eikšen, noriu tau duoti gerą patarimą!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Niekada nereikia duoti to, ko negalima pačiupinėti pirštais, nes tai visada bus panašu į apgavystę.

MEDKIRTYS: Na, vis tiek eik čia. Ateikite ir jūs vaikai.

Vaikai prieina prie medkirčio ir susėda šalia jo. Medkirtys atsisėda ant stuobrio, ant kurio tik ką kapojo malkas, priglaudžia prie savęs kūkčiojančią dukrą.

(*Jaudinamai, nuoširdžiai*): Atminkite, mano vaikai, be meilės negalima suprasti gyvenimo, o be šito negalima gyventi. Mylėkite viską, kas gyva pasaulyje. Kiekvienas girios žvėrelis – tavo brolis, negalima daryti jam pikta. Laukiniams paukščiams, skrajojantiems po girią, reikia laisvės. Nestatykite jiems kilpų žaisdami. Gamta sutvėrė ir kirmėles ir kurmį, ir paskyrė kiekvienam savo vietą. Tad kam kankinti tą nuostabų pasaulį! Ar supratot?

VAIKAI (*choru*): Supratome.

MEDKIRTYS: Na, tai eikite, žaiskite. (*Eina su dukra į kluoną.*)

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Tokią dainą pertraukė! Kodėl tėvai visada atsiranda pačiu nepatogiausiu metu. Tėvai turėtų būti nematomi ir negirdimi.

Kairėje, kelyje pasirodo Pavargėlė. Jos rūbai apdriskę, kojos kraujuotos nuo akmenuoto kelio, gaila į ją žiūrėti. Nusikamavusi ji sėdasi pailsėti prie kaštono.

(*Pamatęs pavargėlę*): Žiūrėkite, kokia šlykšti elgeta, ir ji drįsta sėdėti prie tokio gražaus medžio. Siūlau išvyti ją iš čia! Juk ji tokia bjauri ir šlykšti. (*Prieina prie Pavargėlės, apsimetęs nustebusiu šnekasi su ja.*) Ir kaip tau ne gėda, bjauri moterie, apsirengusiai nešvariais skarmalais sėdėti prie šitokio gražaus medžio. Negalėjai geriau tam kartui apsirengti. (*Staiga pakeitęs toną.*) Nešdinkis iš čia. Tokioms kaip tu, reikia sėdėti prie nešvarios balos ar prie sąšlavų duobės!

Šiems žodžiams Antrasis Berniukas pritaria juoku. Pavargėlė nieko neatsako tik įdėmiai žiūri į Žvaigždės Vaiką.

Ko j mane taip spoksai? Ar tik negalvoji, kad aš tave užjaučiu? Užjaučiu tik grožį ir džiaugsmą, o tu per daug bjauri užuojautai.

Pavargėlė nieko nesako, ir toliau įdėmiai stebi Žvaigždės Vaiką.

(*Garsiai kreipdamasis į vaikus.*) Ji visai negerbia jaunesniųjų.

Antrasis Berniukas juokiasi. Pavargėlė tylėdama vis stebi Žvaigždės Vaiką.

(*Pakėlęs nuo žemės akmenį, grasina.*) Eisi, ar ne?!

Pavargėlė tyli, įdėmiai žiūrėdama į Žvaigždės Vaiką. Medkirčio duktė, išėjusi iš kluono, metasi prie Žvaigždės Vaiko.

MERGAITĖ: Ką tu darai? Mesk tuojau!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*piktai nusijuokęs*): Na, ir metu. (*Meta akmeniu Pavargėlę.*)

Pavargėlė stovėdama, baisėdamasi žiūri į Žvaigždės Vaiką. Mergaitė bailiai atšoka, Antrasis Berniukas patenkintas juokiasi.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*mergaitei*): Matai koks aš paklusnus berniukas. Turėtum paglostyti man galvą. (*Pasilenkia akmens.*)

MERGAITĖ (*šaukia*): Tėti! Tėti-i!

Medkirtys išbėga iš kluono ir pamato kaip Žvaigždės Vaikas meta akmeniu Pavargėlę.

MEDKIRTYS (*nustebęs, Žvaigždės Vaikui*): Koks tu žiaurus! Neturi tu gailesčio. Ką bloga tau padarė ši pavargėlė, kad tu taip piktai su ja elgiesi? (*Po pauzės, šiek tiek nurimęs.*) Mes ne taip elgėmės su tavim, kaip tu dabar elgiesi su nelaimingaisiais, kuriems nėra kas padeda. Kodėl tu toks negailestingas tiems, kam reikia gailesčio?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*treptelėjęs koja ir nukaitęs iš pykčio*): Kas tu toks, kad reikalauji aiškintis, kaip aš turiu elgtis. Aš ne tavo sūnus ir nėra ko man tavęs klausyti!

MEDKIRTYS: Teisybė, bet aš tavęs pagailėjau, radęs girioje pamestą.

Pavargėlė garsiai surinka: „Jis“ ir krinta nualpusi. MEDKIRTYS ir JO ŽMONA puola prie jos, MERGAITĖ atneša ąsotį vandens; ANTRASIS BERNIUKAS baikščiai žiūri į ŽVAIGŽDĖS VAIKĄ; PIRMASIS BERNIUKAS nustebęs kasosi pakaušį.

MEDKIRČIO ŽMONA (*matydama, kad pavargėlė atsipeikėja*): Ačiū dievui, praėjo. (*Medkirčiui.*) Ko tu stovi, ąsotį apsikabinęs, padėk žmogui atsistoti! (*Kartu su vyru padeda pavargėlei atsistoti.*) O šitam išdykėliui aš suduosiu, kad daugiau nenorėtų...

PAVARGĖLĖ (*ženklų atsisakydama pasiūlyto vandens. Medkirčiui*): Tu, rodos, sakei, jog radai vaiką girioje – ar teisybė?

MEDKIRTYS (*atsargiai*): Taip, aš tą sakiau...

MEDKIRČIO ŽMONA: Ir tai gryna teisybė.

PAVARGĖLĖ (*gyvai, vildamasi*): Ar ne prieš dešimt metų tai atsitiko?

MEDKIRTYS (*nustebęs*): Taip. Šitai atsitiko prieš dešimt metų.

MEDKIRČIO ŽMONA: Ir tai gryna teisybė.

PAVARGĖLĖ (*dar labiau susikaupdama*): Buvo šalta žiemos naktis, medžiai miške poškėjo nuo šalčio...

MEDKIRTYS: Taip, taip! Viskas buvo kaip tik taip.

PAVARGĖLĖ (*sušukusi*): O ar neturėjo jis kokių ženklų? Ar neturėjo jis ant kaklo...

MEDKIRČIO ŽMONA: ... gintaro karolių.

PAVARGĖLĖ (*pagaliau patikėjusi savo laime*): Ir jis buvo suvystytas...

MEDKIRTYS: ... žydrų apsiaustu...

MEDKIRČIO ŽMONA: ... siuvinėtu aukso žvaigždėmis. Labai brangus apsiaustas. (*Mostu prašo Antrąjį Berniuką jį atnešti. Paduoda apsiaustą pavargėlei.*) Štai jis.

PAVARGĖLĖ (*puola prie apsiausto ir iš džiaugsmo verkia*): Tai - jis! Jis gyvas, mano mažasis sūnelis! Mano mielas mažasis sūnelis, kurį man pavogė miške. (*Kreipdamasi į Medkirtį ir jo žmoną.*) prašau jus, pasiųskite, kad jį pakviestų. Greičiau pakvieskite jį. Juk beieškodama jo, aš išvaikščiojau visą pasaulį, visą margą pasaulį ir jau nustojau bet kokios vilties...

MEDKIRTYS (*dukrai*): Eik, mažyte, pašauk Žvaigždės Vaiką.

Mergaitė išbėga, už scenos girdėti jos balsas: „Žvaigždės Vaike, Žvaigždės Vaike, bėk greičiau namo! Ten tavo mama – ji laukia tavęs! Greičiau!“ Įbėga Žvaigždės Vaikas, apsidairo, mato plačiai besišypsantį Medkirtį, jo žmoną, besišluostančią ištryškusių gaudulio ašarų, ir Pavargėlę; nustebęs, džiaugsmingas jo veidas pamažu pasidaro vėl išdidus ir šaltas.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*niekinamai nusišypsojęs*): Tai kur mano motina? Aš nieko čia nematau, be šios nešvarios elgetos! (*Grasindamas.*) Ar tik nesugalvojote iš manęs pasijuokti?

PAVARGĖLĖ (*dusdama iš susijaudinimo*): Aš tavo motina! Tavo tikroji motina.

Medkirtys duoda ženklą žmonai, ir jiedu tylutėliai pasišalina iš kambario.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Tu visai pakvaišai! Aš visai ne tavo sūnus! Tu – bjauri moteris, su tokiais nešvariais skarmalais. Nešdinkis iš čia ir daugiau man nerodyk savo šlykštaus veido.

PAVARGĖLĖ (*puola ant kelių ir pritiesia savo išdžiūvusias rankas į Žvaigždės Vaiką*): Na kaip gi, tu iš tikrųjų esi mano sūnelis, mano mažas baltaplaukis sūnelis, kurį aš nešiau per mišką. Plėšikai pavogė tave ir paskiau pametė pražūčiai. Tave mano gražųjį berniuką, pavogė iš manęs ir paskiau paliko pražūčiai...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*išsigandęs*): Melas! Melas! Melas!

PAVARGĖLĖ (*tęsia toliau*): ... ieškojau tavęs dešimt metų... Dešimt ilgų metų ieškojau tavęs ir buvau netekusi vilties... Bet iškart, kai pamačiau, pažinau tave, ir tavo ženklus pažinau – auksu siuvinėtą apsiaustą ir štai šiuos gintaro karolius...

Ji nori paliesti gintaro karolius, kabančius jam ant kaklo, bet Žvaigždės Vaikas bjaurėdamasis atšoka nuo motinos.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Neliesk manęs savo nešvariomis rankomis, šlykšti nuskurėlė!

PAVARGĖLĖ (*tebeklūpodama*): ...Meldžiu tave mano vaikelį, eik su manim, juk aš beieškodama tavęs išvaikščiojau visą pasaulį, Eik su manim, mano brangus vaikelį, man taip reikia tavo paramos ir tavo meilės! Man buvo taip sunku, taip skaudu be tavęs, mano brangus, vienintelis vaikelis...

Žvaigždės Vaikas nejuda iš vietos, kurį laiką jis tyli, ir girdėti tik sielvartinga moters rauda.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*žiauriai ir griežtai*): Jei tu iš tiesų esi mano tikra motina, tai verčiau keliautum sau kaip iki šiolei, o ne būtum atėjusi čia daryti man gėdos prieš visus; aš maniau, kad esu Žvaigždės sūnus, o ne tokios nuskurėlės, kaip kad tu man sakai. Nešdinkis sau iš čia, ir kad aš tavęs daugiau nematyčiau!

PAVARGĖLĖ (*prislėgtu balsu*): Ak, mano sūneli! Mano tikrasis, mano mielas sūneli. Neja tu nepabučiuosi manęs išeinančios? Nejaugi tu nepabučiuosi savo motinos, mano sūneli? Aš tiek daug iškentėjau, tavęs ieškodama...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Ne, tu per daug negraži, į tave šlykštu žiūrėti, ir aš veikiausiai sutiksiu pabučiuoti gyvatę ar rupūžę nei tave.

PAVARGĖLĖ (*paskutinį kartą, beviltiškai, staigiu judesiu puola prie jo*): Sūneli mano! Vaikeli mano!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*įtūžęs treptelėjęs koja*): Nešdinkis iš čia!

Pavargėlė sunkiai pasikelia, išeina, graudžiai verkdamas.

MEDKIRČIO ŽMONA: Išvarė savo tikrąją motiną!...

MEDKIRTYS (*jis taip pat nustebejęs, bet švelnus jo būdas neleidžia jam piktai kalbėti, ir todėl viskas, ką jis sako, skamba liūdnai*): Net žvėrių jaunikliai taip nesieltgia su savo motinomis, kaip pasielgei tu.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Matyt laukinių žvėrių motinos labiau patrauklios, kaip ši... Pagaliau, kas čia jums darbo – mano motina, o ne jūs ir ką aš noriu tą ir darau: noriu išveju, noriu – ne. (*Pastebėjęs ant žemės apsiaustą, pakelia jį.*) O su šiuo apsiaustu aš eisiu į pilį! (*Užmiršęs viską pasaulyje, ir linksmas švilpaukdamas savo sukurtos dainos motyvą, su pasitenkinimu prisimato apsiaustą, stovėdamas nugara į žiūrovus.*)

MEDKIRČIO ŽMONA: Šokinėja, lyg nieko dėtas! (*Vyru.*) Sakiau aš tau, su tuo vaikiūkščiu užsitrauksim mes nelaimę. Ir kam mes jo pasigailėjome!...

MEDKIRTYS (*mostu švelniai pertraukia žmoną*): Na, motin, geras darbas visada lieka geru. Net jeigu už jį mokama vien žiauriu nedėkingumu...

Tuo metu Žvaigždės Vaikas atsisuka – ir visi pasibaisėję traukiasi atgal: jo veidas paslaptingu būdu pasikeitė ir pasidarė šlykščiai išsigimęs.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Na, ko gi jūs nutilote? Barkitės. Man tai vienintelė linksmybė šioje skurdžioje jūsų pirkioje.

MEDKIRČIO ŽMONA (*vos beatsikvėpdama*): Fe, tu pasidarei bjaurus kaip rupūžė ir šlykštus kaip gyvatė!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Cha, cha-cha! Tai naujiena!... Taip manęs dar niekada nebarė... Matyt, aš įskaudinau tave kaip reikiant, jei tu pradėjai šmeižti net neprilygstamą mano grožį...

MEDKIRTYS (*nusiminęs*): Ne, tas teisybė! Tai tikra teisybė.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Na, tiek to. Man nusibodo ginčytis su jumis. Aš mėgstu ginčytis tik su tais, kas man visada pritaria. (*Po pauzės.*) Sudie! Aš jus palieku. (*Išdidžiai.*) Manęs laukia pilyje. (*Apsisiautęs apsiaustu, išeina.*)

UŽDANGA

ANTRAS VEIKSMAS

Trečias paveikslas

Didelė aštuoniakampė pilies menė. Tiesiai – du aukšti langai, pro kuriuos matyti kalnų vaizdas, tarp langų, didelis, žmogaus aukščio veidrodis su raižiniais ir auksu papuoštais rėmais. Dešinėje – pakyla, kur pastatyta tamsiu aksomu aptraukta kėdė; šalimais, laipteliu žemiau stovi maža kėdutė iš aukso ir dramblio kaulo. Dešiniajame priekiniame kampe, pridengtos juodo aksomo užuolaida durys į vidinius kambarius. Kairėje – židiny su raižytine atbraila, kurioje išraižyta riteris su šarvais, kairiajame priekiniame kampe durys į kiemą.

Kambaryje Mažoji Princesė, smulki, šviesiaplaukė dvylikos metų mergaitė, ir jos teta, liesa moteris su geltonomis trumpomis pūstinėmis kelnėmis, griežtų veido bruožų. Mažoji Princesė apsirengusi pilko atlaso suknele, pažemė ir platūs rankogaliai gausiai siuvinėti sidabru, taip pat suveržtas liemuo papuoštas perlais. Ji avi mažais bateliais, papuoštais dideliais rausvais kaspinais (einant jie šmėkščioja iš po suknelės), rankose didelė markizeto vėduoklė, papuošta perlais, o puriuose plaukuose, lyg aukso aureolė pūpsančiuose jai viršum švelnaus veidelio, didelė balta rožė.

Pirmoji sėdi savo mažoje kėdutėje, antroji stovi, ir jos nepriekaištinga stovėsena dar labiau paryškina aukštos figūros sausumą ir kaulėtumą.

MAŽOJI PRINCESĖ: Na, kur tie man žadėtieji šios dienos malonumai, mieloji tetule?

TETA: Mano vaikuti, argi jų nebuvo! – Italų lėlių teatras, prancūzų akrobatai, Afrikos pokštininkas, čigonų šokiai – ir viskas per vieną dieną; šito, man atrodo, daugiau negu reikia tavo amžiaus mergei.

MAŽOJI PRINCESĖ: Tos linksmybės jau baigėsi, vadinasi jų nė nebuvo, ir štai jau dešimt minučių kaip aš sėdžiu liūdėdama. (*Grasindama.*) Ir jūs leidžiate man liūdėti, brangioji teta. Jeigu ir toliau jūs taip elgsitės, paprašysiu savo mylimą tėvelį, kad įsakytų išmesti jus, mieloji tetule, iš mūsų pilies.

TETA: Mielas vaikuti, kas taip kalba su vyresniaisiais!

MAŽOJI PRINCESĖ: Čia, mieloji tetule, vyresnė aš, todėl, kad esu savo tėvo duktė, kai tuo tarpu jūs – tikrai jo pussėserė!... Brangioji mano teta, pamiklinkite savo senus kaulėlius, nubėkite ir sužinokite, kodėl taip ilgai neateina Žvaigždės Vaikas, kurį žadėjote man pakviesti.

TETA (*nepajudėjusi iš vietos*): Greitai jis turi būti čia.

MAŽOJI PRINCESĖ (*dirbtinai priekaištaudama*): Tetule! Aš matau, kad jūs esate nepaklusni! Ką aš jums įsakiau?! Aš noriu, kad Žvaigždės Vaikas būtų čia ne „greitai“, o tuoj pat, šią akimirką! Girdite – šią akimirką!

Jeina tarnas. Jam būdinga nesistebėti ir nekalbėti. Jo veidas lyg kaukė, rodantis gerą elgesį, apie jo protinį ir dvasinį gyvenimą niekas nieko nežino.

TARNAS: Jūsų teiraujasi, Princese.

MAŽOJI PRINCESĖ: Kas teiraujasi?

TARNAS: Išsigimėlis, Princese.

MAŽOJI PRINCESĖ: Koks išsigimėlis?

TARNAS: Vargšas išsigimėlis, Princese.

MAŽOJI PRINCESĖ: Ko jam reikia?

TARNAS: Jūsų, Princese.

MAŽOJI PRINCESĖ (*piktai treptelėjusi koja*): Kalbėk galop žmoniškai. Ar aiškiau kalbėti moki?

TARNAS: Nebandžiau, Princese.

MAŽOJI PRINCESĖ: O imk ir pamėgink, jeigu nelinki sau bloga. Kam aš jam reikalinga?

TARNAS: Jis sako, Princese... Jis sako, kad jūs, Princese... Jis sako, kad jūs kvietėte jį, Princese...

MAŽOJI PRINCESĖ: Na?

TETA: Na?

TARNAS: Jis sako, kad jūs kvietėte jį savo gimimo dienai.

MAŽOJI PRINCESĖ: Išsigimėlj gimimo dienai! (*Kreipiasi į tetą.*) Auksine mano tetule, jūs pasirodo, esate dar ir išdykėlė. Jūsų gražioje tuščioje galvutėje užteko proto pajuokauti.

TETA: Nekalbėk taip, mano vaikuti, čia kažkoks nesusipratimas.

MAŽOJI PRINCESĖ: Nesusipratimas? (*Ploja delnais.*) Tai žavinga – labiausiai visko pasaulyje mėgstu visokiausius nesusipratimus. Taip myliu, jus auksine mano tetule, todėl, kad jūs – apskritas nesusipratimas. (*Tarnui.*) Įsakyk įleisti jį.

TARNAS: Klausau, Princese.

Tarnas išeina, netrukus grįžta drauge su Žvaigždės Vaiku.

MAŽOJI PRINCESĖ (*tetai*): Koks žavingas išsigimėlis.

TETA patraukia pečiai ir ištaria kažkokį neaiškų garsą panašų į „O“ ir „Ū“.

MAŽOJI PRINCESĖ: Kuo tu vardu, nuostabus kūdiki?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*išdidžiai*): Žvaigždės Vaikas.

MAŽOJI PRINCESĖ (*juokiasi*): Žavinga! O nuo kokios žvaigždės tu nupuolei, žavingas berniuk? O gal būt tu nupuolei nuo Mėnulio ir tave reikia vadinti Mėnulio Vaiku.

Žvaigždės Vaikas suglumęs tyli. Jis nežino, ką atsakyti į šiuos malonius žodžius, kuriuose jaučia panieką.

Na, gerai, sakyk, ką tu moki, Žvaigždės Vaike, kuo tu gali mane palinksminti?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*atgavęs įprastinį pasitikėjimą*): Aš geriau už visus mūsų kaime dainuoju, geriau už visus šoku, geriau už visus groju fleita.

MAŽOJI PRINCESĖ: Puiku, puiku! Tai tuoj pat dainuok ir šok.

TETA (atgaudama žadą): Vaikeli mano, tai tobiliausia baidyklė, jis tiesiog per bjaurus, kad leistume jam šioje pilyje šokti.

MAŽOJI PRINCESĖ: Nė kiek ne bjauresnis už jus, mano gražioji tetule.

Tuo metu Žvaigždės Vaikas ima šokti ir dainuoti.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (dainuoja):

Kas jaunas toks

Pasaulį šį

Tokiu grožiu užgožė?

- Žinau, kad aš,

Tik vienas aš,-

Tad girkit mano grožį.

MAŽOJI PRINCESĖ (kvatojasi): Nuostabu! Nuostabu!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (dainuoja toliau):

Kas toks gudrus

Kas toks garsus?

Tuoj atsakyti teikis.

- Žinau, kad aš,

Tik vienas aš

Žvaigždės esu aš Vaikas.

Mažoji Princesė taip kvatoja, kad net nuslysta nuo kėdės. Ledinė šypsena prabėga ir tetos raukšlėtu veidu, iškreipdama jos plonas bekraujes lūpas, bet ji tuoj pat susigriebia.

TETA (išsigandusi): Mano vaikeli, jūsų luomo asmuo neturėtų taip rodyti linksmumo prie žemesnės kilmės žmonių.

MAŽOJI PRINCESĖ (akimirkai liovusis juoktis, žavingai šypsodamasi): Brangioji mano tetule, jeigu jūs nesiliausite man priekaištauti, tai įsakysiu pastatyti jus į kampą, paliksiu be saldumynų ir neleisiu pasivaikščioti. (Vėl kvatojasi stebėdama Žvaigždės Vaiko piruetus.)

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (dainuoja toliau):

Kas šoks geriau,

Dainuos gražiau –

Aš vienas taip temoku.

- Žinau, kad aš,

Tik vienas aš.

Visi kiti nemoka!

MAŽOJI PRINCESĖ (*leipdama juoku ir aikčiodama*): Nuostabu! Žavinga! (*Pašaipiai žiūrėdama į tetą išima iš savo plaukų gražiąją baltą rožę ir žavingai šypsodamasi meta ją Žvaigždės Vaikui.*)

TETA ištaria neartikuluotą garsą, reiškiantį patį didžiausią jos nepasitenkinimą.

Žvaigždės Vaikas, manieringai pridėjęs ranką prie širdies, nusilenkia ir prisega sau gėlę. Mažoji Princesė vėl juokiasi.

TETA (*sugalvojusi, kaip išsisukti iš tokios padėties*): Mano vaikeli, mums metas eiti: tavo tėvo svečiai, tikriausiai, jau susirinkę.

MAŽOJI PRINCESĖ: Nenoriu.

TETA (*saldžiai*): Bet ten tau paruošti puikūs pusryčiai ir tavo inicialais iš spalvoto kremo papuoštas sveikinimo tortas, su gražia sidabrine vėliava viršuje.

MAŽOJI PRINCESĖ (*susižavėjusi*): Na, gerai... Bet tegul jis čia pasilieka ir pašoka man dar kartą, kai grįšiu.

Mažoji Princesė ir jos teta išeina.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*apžiūrinėdamas kambarį*): Kaip čia gražu! Štai kur man, tokiam gražiam ir talentingam derėtų gyventi. Nebegrįšiu aš į skurdžią, nešvarią, bjaurią medkirčio pirką. Paprašysiu Princesę ir ji paliks mane čia amžinai... (*Taisosi ant krūtinės rožę.*) – juk aš jai patikau, labai patikau. (*Pastebi save veidrodyje.*) Ei, kas čia: (*prieina arčiau*). Čia kažkoks bjaurus išsigimėlis. Ei, tu, murzina baidykle, kreivakoji su kopūsto galva, – šalin iš čia! Cha-cha-cha-cha! (*Staiga liaujasi juokėsis.*) Bet kodėl ir tu juokiesi? Aha, išsigandai? Nedelsdamas nešdinkis iš čia, bjauri baidykle, arba aš tave nudobsiu! (*Eina prie veidrodžio, sušunka, bėga, ištiesia ranką, kuri paliečia šaltą paviršių, išsigandęs atitraukia ją, paskui trenkia per veidrodį. Valandėlę galvoja ir apžvelgia kambarį.*) keista, bet, rodos, viskas kartojasi šioje nematomoje, permatomoje sienoje. (*Pamažu kažką suvokia ir pats ima to bijoti.*) Nejaugi?... (*Nusega nuo krūtinės rožę, pasisuka ir ją pabučiuoja. Staiga šovusi mintis kaip žaibas pakerta Žvaigždės Vaiką. Nusivylęs jisai sušunka ir krinta ant grindų.*) Tai šis išsigimėlis, kuprys, toks šlykštus ir baisus – aš pats, vadinasi medkirčio pirkioje tiesą man sakė! O ši Mažoji Princesė – ji tyčiojosi iš manęs. (*Nusivylęs sudrasko rožę į mažus skutelius.*) Vargas man, vargas! (*Nenorėdamas veidrodyje matyti savo atvaizdo nušliaužia į šalį ir rankomis užsidengia akis.*)

Įeina Mažoji Princesė ir jos Teta. Jos mato kaip Žvaigždės Vaikas gulėdamas ant grindų daužo jas mėšlungiškai sugniaužtais kumščiais. Mažoji Princesė plyšdama juoku įdėmiai stebi.

MAŽOJI PRINCESĖ (*tetai*): Žaismingi jo šokiai, bet šis žaidimas dar juokingesnis. Tiesa, jis beveik nenusileidžia lėlėms, tik žinoma, ne toks natūralus. Joms tas pavyksta įtikinamiau.

TETA: Bet juk nemandagu svetimame kambaryje gulėti ant grindų.

MAŽOJI PRINCESĖ: Visa, kas mandagu yra labai nuobodu, mano mieloji teta. (*Ploja Žvaigždės Vaikui.*)

Žvaigždės Vaiko verksmas ima tilti, staiga pasigirsta keistas atodūsis ir jis ranka griebiasi sau už šono. Po to vėl griūva ir nebejudą.

Visa tai nuostabu, bet dabar tu turi man pašokti... Kelkis it šok, juk tu toks pokštininkas kaip ir berberų beždžionėlės, tik kur kas įdomesnis už jas... (*Prieina prie Žvaigždės Vaiko, paspiria jį gražiuoju bateliu su nuostabiais rausvais raiščiais.*) Na, ką aš sakau... (*Sutrepsi tetai.*) Mano juokingasis, mažasis išsigimėlis spyriojasi! Pažadinkite jį ir priverskite, kad man šoktų.

TETA (*siuvinėta pirštine suduoda Žvaigždės Vaikui per veidą*): Šok, mažoji baidykle, šok! Mūsų viešpaties dukra geidauja, kad ją linksmintum... (*Kviečia tarną.*)

Jėina Tarnas, pasilenkęs prideda ranką berniukui prie širdies ir patraukęs pečiais atsistoja.

(*Nekantriai.*) Na?

MAŽOJI PRINCESĖ: Na?

TARNAS (*žemai nusilenkdamas Mažajai Princesei*): Jis negali, princese.

MAŽOJI PRINCESĖ: Ko negali?

TARNAS: Šokti, princese.

MAŽOJI PRINCESĖ (*juokdamasi*): O kodėl jis nešoks?

TARNAS: Atrodo, liovės plakus jo širdis, princese.

MAŽOJI PRINCESĖ (*paniurusi ir niekinamai suraukusi švelnias, tarsi rožės vainiklapiai lūputes*): Tegų ateityje, visi, kas ateis su manim žaisti, būna visai be širdžių. (*Išbėga.*)

Paskui ją išeina Teta. Paskui išeina Tarnas. Po valandėlės, atsargiai dairydamosi, ant pirštų galų įeina Mergaitė. Pamačiusi gulintį ant grindų Žvaigždės Vaiką, ji pamiršusi baimę, bėga per visą kambarį prie jo.

MERGAITĖ (*pasilenkia prie Žvaigždės Vaiko*): Žvaigždės Vaikė, kas atsitiko? Kodėl tu tyli?... (*Įsiklausius.*) Miega... Kodėl jis čia miega? (*Išsigandusi netikėtos nuojautos.*) Oi, ar tik nenumirė jis šioje prakeiktoje pilyje... (*Verkšlėna.*) Čia visi tokie pikti, baisu. (*Rauda, prisispaudus prie Žvaigždės Vaiko.*) Neteisybė! Neteisybė! Tu nemiręs. Tuoju tu atsikelsi ir mes pabėgsime iš čia... Tu atsikelsi... tu būsi geras... geras. (*Glosto Žvaigždės Vaiką.*)... Ir visi tavo mylės... Ne! Jis neatsikels! Jis mirė! Mirė. Vargšeli tu mano-o! (*Garsiai verkia.*)

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*atsipeikėjęs*): Čia tu? Kaip čia pakliuvai?

MERGAITĖ (*tyliai, tarsi bijodama nubaidyti stebuklą*): Gyvas? (*Garsiai.*) Gyvas! Gyvas! (*Vėl iš džiaugsmo verkia.*)

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*užsidengia veidą rankomis*): Nežiūrėk! Nežiūrėk į mane, aš tapau bausis, kaip balų rupūžė.

MERGAITĖ (*maldaudama*): Nekalbėk taip...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*tęsia, liūdnai susimąstęs*):... Tikriausiai tai bausmė už mano bausių nusižengimą.

MERGAITĖ (*tęsia savo*): ... Argi tai svarbu, kad tu netekai savo grožio. Eime namo, aš nesijuoksiu iš tavęs. (*Piktai, suraukus antakius.*) Ir niekam neleisiu...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Negaliu, sesele. Buvau žiaurus savo motinai, ir už bausmę mane užgriuvo tokia nelaimė. Dabar aš eisiu ir ieškosiu jos po visą pasaulį ir nenurimsiu, kol jos nesurasiu, kol ji man neatleis. (*Pasigirsta muzika.*)

UŽDANGA

Ketvirtas paveikslas

Pelkėtas miškas. Scenos viduryje – tamsi, niūri bala, apaugusi krūmokšniais ir viksvomis; įą supa žemi, palinkę ant jos medžiai. Balos pakraščiu vingiuoja takelis, jis prasideda kairiajame scenos kampe.

Kairėje, takeliu, nuvargusiu žingsniu pro krūmus braunasi Žvaigždės Vaikas; kojas jam raižo dyglioji kryklė, dilgina dilgėlės ir drasko dagiai; jo rūbai suplyšę, rankos ir kojos pasrūvusios krauju.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*sau*): Mama!... Miela mano mama!... Jau treji metai ieškau tavęs šiame pasauly. Treji ilgi metai ieškau tavęs, mama, ir niekaip nerandu. Kur man tave pamatyti. Kaip maldauti tavo atleidimo? (*Ant keroto medžio šakos pamato mažą čivyluką.*) Čivylukas?... Kaip panašus jis į tą, kur gyveno prie Medkirčio trobos. (*Kreipiasi į jį.*) Mažasis Čivyluk, paklausyk manęs. Tu aukštai skrajoji. Tu skrajoji viršum aukščiausių medžių ir gali matyti visą pasaulį. Sakyk, ar nematei mano motinos? (*Pauzė.*) Tyli... A, kažkada išdaigaudamas aš pakirpau jam sparnus. Argi gali jis viršum medžių skrajoti? Jisai tegali tik, kai veja, gelbėdamasis šokinėti nuo šakos ant šakos. (*Vos sulaikydamas ašaras.*) Atleisk man... (*Kurį laiką eina tylėdamas, paskui seno medžio drevėje pamato voverę ir maldaudamas užkalbina ją.*) Mažoji voveraite, pasigailėk manęs. Sakyk, ar nesutikai tu mano motinos? (*Pauzė.*) Pabėgo. Kodėl?... A... prieš daugelį metų aš užmušiau jos motiną. (*Pravirksta.*) Vargšai žvėreliai, atleiskite man tas nepataisomas skriaudas, kurių jums pridariau... Atleiskite, jeigu galite!... (*Pauzė.*) Esu vienas, vienų vienas pasaulyje. Ir niekas nenori man padėti... (*Apsidairo.*) Kur man eiti? Atrodo, aš paklydau šiame klaikiame miške... (*Nusiminęs sėdasi ant žemės.*)

Kairėje, iš kur atėjo Žvaigždės Vaikas, staiga pasigirsta duslus tėkštelėjimas, vėliau išgąsčio pilnas šauksmas: „Gelbėkite! Gelbėkite-e! Skęstu!“

(Atsigręžia į tą pusę kur girdėti šauksmas.) Ten kažkas skęsta. Reikia gelbėti. (*Užmiršęs savo nedalią, dyglius kimbančius prie jo, dilgėles svilinančias kūną, bėga į šauksmo vietą.*)

Girdėti kaip kažkas šaukia Žvaigždės Vaikui: „Tu neik čia! Girdi? Neik, sakau: čia liūnas!“

Bet tu šaukeisi pagalbos!

Balsas Žvaigždės Vaikui: „Nieko aš nešaukiau. Aš netyčia.“

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Tu juk skęsti! Tave traukia liūnas!

Balsas: „Kas tau darbo. Nesiartink, sakau, nes bus riesta!“

Palauk... Aš tuoju... (*Lipa į medį, palinkusį viršum balos. Nuo Žvaigždės Vaiko svorio pati didžiausia medžio šaka palinksta prie pat balos paviršiaus. Žiūrovams matyti, kaip iš pradžių viena drebanti ranka nusitveria šakos, paskui antra, pagaliau pasirodo berniuko galva. Žvaigždės Vaikas, gulėdamas ant didžiulės medžio šakos, padeda skęstančiajam užlipti ant jos.*) Štai taip... Atsargiai, gali lūžti... Štai taip... Na, viskas gerai.

Ant didžiosios medžio šakos užsirango Miško Vaikas, jis mielo, apvalaus, linksmo veido, riestanosis, akys kaip sagos, ant galvos – užsmukusi ant nosies, stebuklingai išlikusi per šią nelaimę, plačiabrylė skrybėlė, kurią jis vis taisosi, kad ji šauniai laikytųsi ant pakaušio. Berniukai nulipa nuo medžio ant žemės.

MIŠKO VAIKAS (*įtariai apsičiupinėdamas*): Rankos yra, nors ir nešvarios, kojos taip pat yra, galva – ir ta vietoje. (*Pakraipo ją į visas puses.*) Juda. (*staiga, dūkdamas.*) Gyvas! Išgelbėtas! Valio-o! O-o-o! (*Stveria Žvaigždės Vaiką ir sukasi šokdamas, kaip padūkęs.*) O tu - gražiai!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Kas „gražiai“?

MIŠKO VAIKAS: Kaip „kas“. Mane gražiai ištraukei...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: O kaip tu į balą pakliuvai?

MIŠKO VAIKAS: „Kaip pakliuvai“ – per smalsumą.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Kaip per smalsumą?

MIŠKO VAIKAS: Labai paprastai. Panorau įsitikinti ar teisybė, kad skęstantis ir šiaudelio griebiasi.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Na, ir patikrinai?

MIŠKO VAIKAS: Patikrinau.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Griebeisi šiaudelio?

MIŠKO VAIKAS: Dar kaip!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*susimąstęs*): Taip... įdomu...

MIŠKO VAIKAS: Labai įdomu. Tik pavojinga. Nebūtum laiku pasipainiojęs, nežinau, kaip būčiau išsikepurnėjęs. Aš apie tai ir nepagalvojau, į balą įlįsdamas. Na, ko mes stovim – siūlau užkąsti ko nors. Nes nuo išgąščio mane visada apima alkis.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: O ką mes valgysim? Aš nieko neturiu.

MIŠKO VAIKAS: Kaip „ką“? Uogas! Labai naudingas maistas. O kadangi uogos yra trečias patiekalas, tai manysime, kad pirmą ir antrą mes jau suvalgę.

Ima rinkti uogas.

O dabar susipažinkime. Nes, kaip sako suaugusieji, pačios tvirčiausios pažintys užsimezga prie pietų stalo. Kuo tu vardu?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Žvaigždės Vaikas.

MIŠKO VAIKAS (*nustebęs*): Žvaigždės?! (*Pastebėjęs, kad Žvaigždės Vaikas suglumo.*) Nepaisyk mano žodžių. Aš visada kalbu, ko nereikia. (*Supratęs, kad pasakė ne taip.*) Tiksliau... ne tą, kas reikia. (*Ištiesia Žvaigždės Vaikui ranką.*) O mane vadina Miško Vaiku, todėl, kad , kiek prisimenu, gyvenu miške.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Su tėvu ir mama.

MIŠKO VAIKAS: Ne, vienas.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: O kur tavo tėvai?

MIŠKO VAIKAS: Ko nežinau, to nežinau.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Ir aš nežinau, kur mano mama.

MIŠKO VAIKAS: Ir tu? Tai šaunu! Aš iš karto pastebėjau, kad tu mamytės neišlepintas!...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*nuliūdęs*): Aš labai įžeidžiau savo motiną. Ir ji paliko mane. Dabar aš jos ieškau po visą pasaulį, noriu prašyti, kad ji dovanotų.

MIŠKO VAIKAS (*užjausdamas*): Tavo motina dovanos tau. Gal būt jau dabar ji tau atleido. Ir reikia tik surasti ją, kad tau tai pasakytų. Jeigu ji tave myli, tai kaip neatleis.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: O, kad taip būtų!

Girdėti muzika. Dešinėje pasirodo susikūpinusi Pavargėlės figūra; ji nejudėdama stovi ir liūdnai žiūri į Žvaigždės Vaiką. Žvaigždės Vaikas ją pamato.

Ji!... Mama! Mamyte! (*Ištiesęs rankas bėga prie jos.*)

Pavargėlė dingsta, lyg ištirpusi rūke.

Miško Vaikas nustebęs apsidairo aplink, paskui greitai pašoka ir bėga įkandin Žvaigždės Vaikui.

UŽDANGA

TREČIAS VEIKSMAS

Penktas paveikslas

Miesto vartai. Įstrižai per visą sceną stūkso aukšta, stambių akmenų luitų siena, viršyta aštriais smaigaliais ir sargybinių bokšteliais su šaudymo angomis ir bronzinių čerpių stogeliais – tai dalis tvirtovės sienos, juosiančios miestą; sienoje, ties viduriu didžiuliai prasiskiriantys vartai, iškalti iš bronzos, su jūros pabaisų ir sparnuotų slibinų atvaizdais; vartai užrakinti didžiule spyna. Dešinėje, miesto sieną siekia tankus miškas, užstojantis dalį sienos.

Prie vartų stovi su alebardomis du sargybiniai; jų rūbai ir ginklai atrodo keisto viduramžių europietiško ir rytietiško stiliaus mišinys. Sargybiniai labai panašūs vienas į kitą: abu aukšto ūgio, abiejų stambūs veido bruožai; užgriuvę antakiai ir juodos barzdos, daro juos niūrius. Skirtingi tik sargybinių balsai: pirmojo – sodrus bosas, antrojo – skystutis tenorėlis.

Temsta. Purpuriniai saulėlydžio atšvaitai mirga tvirtovės vartų bronzoje ir bokštų stoguose, blizgančiuose sargybinių ginkluose. Sargybiniai žaidžia kauliukais ir dainuoja, mušdami taktą į savo skydus.

Sargybinių daina:

Jei poste stovintis karys
Apsnūdęs bus ir nenuožmus,
Bausmė pelnyta jį pavys –
Žiauria mirtim jis baustas bus.
Juk žemėj viską saugot reikia,
Pastoti kelią turim gėriui.
Ir jei karys ryžtingai veikia,-
Krūtinė jo medaliais žėri.
Prie vartų jei užmigs karys,
Ištižęs knarkdamas užsnūs,
Te žemė gyvą jį praris –
Bausmė pelnyta žiopliui bus.

Priedainis:

Jei poste stovintis karys
Nepaklausys valdžios
Į skutus jį sudraskys –
Pririš prie žirgo uodegos.

Juk žemėj viską saugot reikia,
Pastoti kelią turim gèriui,
Ir jei karys ryžtingai veikia,-
Krūtinė jo medaliais žėri.

PIRMASIS SARGYBINIS: Liaukimės dainavę. Nusibodo jau...

ANTRASIS SARGYBINIS: Ar tu užmiršai, kad mums įsakyta dainuoti po 30 kartų į dieną – 10 kartų ryte, 10 – vidudienį ir 10 – vakare – priešą bauginti.

PIRMASIS SARGYBINIS: Priešą – nežinau, o mane ji jau įbaugino. Kiekvieną kartą, kai tik mes dainuojame šitą dainą, man šiaušiasi plaukai ir šurpas per nugarą eina ir eina...

ANTRASIS SARGYBINIS: Tai ir gerai, kad baisu. Vyresnybei patinka, kad sargybiniams baugu. Be baimės nėra paklusnumo, be paklusnumo nėra sargybinio, be sargybinio nėra miesto vartų, be miesto vartų nėra miesto, o be miesto nieko nėra. Vadinasi, baimė yra visko pamatas.

PRMASIS SARGYBINIS: Taip, baisu gyventi be baimės.

ANTRASIS SARGYBINIS: Siaubingai baisu gyventi be baimės.

Kurį laiką žaidžia tylėdami.

PIRMASIS SARGYBINIS (*meta kauliukus*): Vėl penkiukė, bičiuli!

ANTRASIS SARGYBINIS: O, velnias rautų! Nebelošiu aš su tavim. Nes viską prakišiu...

PIRMASIS SARGYBINIS: Viską, išskyrus protą, tuo tai tu stiprus.

ANTRASIS SARGYBINIS: Taip, šito tu iš manęs neatimsi.

PIRMASIS SARGYBINIS: Kaip gi atimsi iš tavęs tą, ko tu neturi.

Abu garsiai kvatojasi, paskui antrasis, supratęs, kad juokiasi iš savęs, staiga nutyla, jo veidas apsiniaukia.

ANTRASIS SARGYBINIS (*kerštingai*): Pranešiu vyresnybei, kad tu stovėdamas poste žaidei kauliukais.

PIRMASIS SARGYBINIS (*truputį išsigandęs*): Bet juk ir tu žaidei drauge su manim!

ANTRASIS SARGYBINIS: Tu išlošei, vadinasi, tau reikės ir atsakyti.

Abu garsiai juokiasi, paskui pirmasis, supratęs, kad juokiasi iš savęs, staiga nutyla, jo veidas apsiniaukia.

PIRMASIS SARGYBINIS: Tavo sąmojus toks bukas, kaip ir tavo ta surūdijusi alebarda.

ANTRASIS SARGYBINIS: O tavo juokeliai tokie lėkšti, kaip ir tavo nešvarus skydas.

PIRMASIS SARGYBINIS: Tylėk, melagi!

ANTRASIS SARGYBINIS: Negi aš tavo veidrodis, kad vadini mane melagiu?

PIRMASIS SARGYBINIS: Jeigu tu būtum mano veidrodžiu, tai aš jame matyčiau daugiau proto ir daugiau drąsos.

ANTRASIS SARGYBINIS: Tu esi žioplys!

PIRMASIS SARGYBINIS: O tu kvailys!

Eina į savo vietas prie vartų ir atsistoja nugaromis vienas į kitą. Po kiek laiko iš tolo pasigirsta Žvaigždės Vaiko riksmas: „Mama! Mama! Pala-auk“.

ANTRASIS SARGYBINIS: Atrodo, kažkas šaukia.

PIRMASIS SARGYBINIS: Atrodo, kažkas šaukia.

Abu atsigręžia į tą pusę iš kur girdėti riksmas.

Kažkas atbėga.

ANTRASIS SARGYBINIS: Kažkas atbėga.

Įbėga Žvaigždės Vaikas, paskui jį, po valandėlės Miško Vaikas, prieš išeidamas į sceną, jis parpuola, greit atsistoja ir vėl bėga toliau. Žvaigždės Vaikas pribėga prie miesto vartų, sargybiniai bematant sukryžiuoja alebardas, pastodami jam kelią.

ABU SARGYBINIAI (kartu): Atgal!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Aš ieškau savo mamos. Prašau jus, įleiskite mane. Aš mačiau, kaip ji čia įėjo. Tikriausiai, ji šiame mieste gyvena.

ABU SARGYBINIAI (valandėlę tyli, bukaprotiškai įsmeigę akis į Žvaigždės Vaiką, paskui kretėdami visu kūnu juokiasi): Cha-cha-cha! Cha-cha-cha! Cha-cha-cha!

PIRMASIS SARGYBINIS (pakratęs barzdą, trenkia skydu į žemę): Turbūt, tavo motina nelabai apsidžiaugs: atrodai tu bjauresnis už balų rupūžę ir šlykštesnis už gyvatę.

ANTRASIS SARGYBINIS (kartodamas pirmojo judesius): Taip taip – atrodai tu bjauresnis už balų rupūžę ir šlykštesnis už gyvatę. Nešdinkis! Eik šalin!

PIRMASIS SARGYBINIS: Taigi - nešdinkis! Eik šalin! Savo motinos ieškok balose tarp gyvačių ir rupūžių, o ne šiame mieste. *(Juokiasi.)*

ANTRASIS SARGYBINIS: Taip. Tarp gyvačių ir rupūžių, o ne šiame mieste. *(Juokiasi.)*

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Mano motina tokia pat vargšė, kaip ir aš. Aš piktai pasielgiau su ja ir prašau jus: jeigu ji yra šiame mieste, tai leiskite man paprašyti jos atleidimo.

ANTRASIS SARGYBINIS (pirmajam sargybiniui): Ar girdi! Parodykim savo žiaurumą, įrodysim vyresnybei, kad mes ne veltui pinigų imame.

PIRMASIS SARGYBINIS: Taip, taip – įrodysime vyresnybei, kad mes ne veltui pinigų imame.

Abu sargybiniai alebardomis bado Žvaigždės Vaiką atstumdami jį.

ABU SARGYBINIAI: Nešdinkis šalin! Nešdinkis šalin! Nešdinkis šalin!

MIŠKO VAIKAS (*išbėgęs į priekį ir nusitverkęs alebardų kotų*): Ką jūs darote, barzdotieji stuobriai! Įleiskite mus į miestą!

ABU SARGYBINIAI (*abu berniukus parbloškia ant žemės, paskui, stovėdami prie jų, su niūriu iškilmingumu*): Į šį miestą galės įeiti tik tas, kas užmokės baltojo aukso pinigą.

ANTRASIS SARGYBINIS: O jūsų kišenės tuščios, kaip ir jūsų galvos.

Abu sargybiniai, darydami vienodus judesius, juokiasi.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*atsistojęs ir padavęs ranką Miško Vaikui, liūdnei*): Į šį miestą mes neįeisime... Mama, mieloji mano mama, kaip man surast tave! (*Užsidengęs veidą rankomis, verkia.*)

Berniukai traukiasi nuo miesto vartų.

MIŠKO VAIKAS (*staiga sustoja*): Žvaigždės Vaike, sustok. Bėgdamas prie tavęs aš užkliuvau ir pargriuvau štai ten prie to krūmo, ir akyse man kažkas sublizgėjo... (*Ploja sau per kaktą, bėga prie krūmo, ties kuriuo buvo parpuolęs, netrukus linksmi šūkaudamas sugrįžta.*) Valio! Yra! Pinigas! (*Šoka, laikydamas rankoje pinigą. Paskui prieina prie Žvaigždės Vaiko, plačiu mostu įdeda jam į saują pinigą.*) Štai tau gryo aukso pinigas ir greičiau bėk į miestą. Tikiu, kad surasi savo mamą – juk ji didesnė už šį pinigą, o jį mes vis dėlto radome!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Bet juk be šio pinigų neįeis tavęs į miestą. Ir tau teks nakvoti po atviru dangum. O gal būt ir daug daug naktų.

MIŠKO VAIKAS: Na, čia tai man įprasta! Be to, mieste man reikėtų ieškoti nakvynės, o čia nereikia: gulsk kur patogiu ir miegok. Šioje lovoje (*rodo žolę*) nėra nei blakių, nei blusų.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Už mano paslaugą tu atsilygini su kaupu.

MIŠKO VAIKAS: Ne, aš tik pasiilgiau lygiai taip, kaip ir tu su manim... O dabar atsisveikinkime. (*Spaudžia ranką Žvaigždės Vaikui,*) Eik... Ne, palauk, aš šnektelėsiu su tais barzdotais stuobriais, o tai jie dar apgaus tave. (*Šaukia sargybinius.*) Ei, barzdočiai, ūsočiai! Ar praleisite bet ką, kas užmokės jums baltojo aukso pinigą.

PIRMASIS SARGYBINIS: Bet ką – nors ir pats nelabasis būtų.

ANTRASIS SARGYBINIS: Bet ką – nors ir pats nelabasis būtų.

ABU SARGYBINIAI (*atsistoję „ramiai“, kapodami žodžius*): Nes! Tokia! Mūsų! Valdovo! Valia!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Sudieu.

MIŠKO VAIKAS: Iki pasimatymo. (*Liūdnei žiūri Žvaigždės Vaikui įkandin.*)

Bematant visai sutemsta, ir abu sargybiniai ant savo alebardų pakabina žibintus. Žvaigždės Vaikas prieina prie miesto vartų ir jau nori sargybiniams, kurie pasilenkia prie jo, atiduoti baltojo aukso pinigą, blankiai blykčiojantį jo rankoje. Bet tą pat akimirką pasigirsta medinės lazdos bildesys ir kairėje pasirodo Praeivis apsirengęs šiurkščiais sudriskusiais skarmalais.

PRAEIVIS (*verksmingu balsu, artindamasis ištiesęs ranką*): Berniuk! Berniuk! Atiduok man tą baltojo aukso pinigą. Aš sergu baisia liga, ir žmonės bijosi manęs. Štai jau dvidešimt dienų niekas

man neduoda nė kąsnelio duonos. Visi veja, visi bėga, išgirdę mano lazdos stuksenimą. Jeigu ir tu manęs nepasigailėsi, tai mirsiu badu.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*Praeiviui*): Bet juk aš turiu tik vieną pinigą. Jei tau jį atiduosiu, tai manęs neleis į miestą.

PRAEIVIS: O aš, berniuk, galiu numirti badu.

ŽVAIDĖS VAIKAS: Jei manęs neįleis į miestą, tai nesurasiu savo motinos, kurios jau treči metai ieškau.

PRAEIVIS: O aš, berniuk, mirsiu badu!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Jei aš nesurasiu savo motinos ir neišmelsiu, kad ji man dovanotų, tai visą gyvenimą būsiu nelaimingas.

PRAEIVIS: O aš, berniuk, mirsiu badu!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Visą gyvenimą aš būčiau nelaimingas, bet gyvenčiau. Ir net taip gyventi, geriau negu mirti... Na, imk pinigą, vargšas žmogau. (*Nori prieiti prie Praeivio ir paduoti jam pinigą, bet sargybiniai stveria jį, ir jis meta pinigą. Kai pinigą skambtelėjęs nukrinta ant žemės, pasigirsta baisus trenksmas, ant sienos akinančiai blyksteli žaibas, ir apgaubtas dūmų pasirodo Burtininkas. Jis apsvilkęs juodą apsiaustą su tamsiai raudonu pamušalu, su juodu turbanu, papuoštu brangiu vištos kiaušinio dydžio deimantu ir raudona gėlele. Ant kairės rankos brangus žiedas, jo veidas pablyškęs ir liesas, ryškiai raudonomis lūpomis ir degančiomis akimis, viršum kurių tragiškai išlenkti antakiai teikia labai piktą išvaizdą. Jo balsas nuobodus ir graudus. Sargybiniai persigandę krinta prieš savo valdovą.*)

BURTININKAS (*akmeniniu veidu*): Kas drįso pažeisti užkeikimą?

ABU SARGYBINIAI (*nepakeldami nuo žemės veidų, rankomis rodydami Žvaigždės Vaiką, kalba kartu*): Jis.

BURTININKAS (*tokiu pat veidu*): Tu norėjai pasielgti taip, kaip niekam čia neleidžiama: panaudoti pinigus geram. Bet tas nepavyksta mano pikto viešpatystėje. (*Eina prie Praeivio, kuris taip ir nesuspėjo pakelti pinigą. Praeivis, nenuleisdamas akių nuo Burtininko, traukiasi.*)

BURTININKAS (*pakelia pinigą, po to piktai sako Žvaigždės Vaikui*): O tau, žvėriūkšti, teks skaudžiai užmokėti už tai. Nuo šiolei ir visados tu būsi mano vergas.

Uždeda jam ant kaklo vergo antkaklį, užrakina jį spyna ir raktą įsikiša į kišenę.

UŽDANGA

Šeštas paveikslas

Burtininko rūmai. Ilgas, panašus į koridorių kambarys, žemomis skliautuotomis lubomis. Dešinėje durys, viršum jų du žibintai iš elnių ragų. Kairėje, tiesiai – pinučių durys į kalėjimą. Kambario viduryje stovi trikojis.

Girdėti laikrodžio dūžiai; sulig šeštu dūžiu trikojyje suliepsnoja ugnis, sulig dvyliktu – užsidega žibintai viršum durų; atsidaro durys ir Burtininkas įstumia į kambarį Žvaigždės Vaiką, paskui įeina pats. Vaikui akys užrištos raudonu raiščiu.

Burtininkas nuplėšia Žvaigždės Vaikui nuo akių raištį, tas bailiai apsidairo. Tuo metu už pinučių durų pasigirsta dejavimas. Burtininkas prieina prie durų ir aiškiai patenkintas klausosi kalinių aimanų; Žvaigždės Vaikas pasibaisėdamas žiūri į Burtininką.

BURTININKAS (*niūriai šypsodamasis, Žvaigždės Vaikui*): Prašmatni muzika, a, žvėriūkšti?... (*Žvaigždės Vaikas tyli.*) (*Tyčiodamasis.*) Tau, matau nelabai patinka. Nieko, pagyvinsi čia 10-20 metų, priprasi, kitokios ir nenorėsi... Papratimas – antras prigimimas.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Ar ten žmonės?...

BURTININKAS (*nusikvatojęs*): Kalėjimai tam ir statomi, kad juose sėdėtų žmonės.

PIRMASIS BALSAS: Gerti! Vandens! Neturime nė lašo vandens! Mirštame iš troškulio.

BURTININKAS (*atsako nematomoji balsui*): Gerkite vyną – vanduo kenkia. (*Piktai kvatojasi.*)

ANTRAS BALSAS: Duonos! Duokite duonos! Paskutinį kartą mums įmetė duonos aną savaite, ir ta buvo iš pelų.

BURTININKAS: Pelai – geras pašaras, mano arkliai noriai juos ėda (*vėl kvatojasi*).

KELETAS BALSŲ: Mirštame iš alkio ir troškulio.

BURTININKAS: Nedėkingieji – jūs dar skundžiatės! Turėtumėte man dėkoti, kad iš vargų pasaulio siunčiu jus į dangų...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*neištveręs, puola prieš Burtininką ant kelių*): Maldauju jus, maldauju jus... Pasigailėkite jų! Pasigailėkite!

BURTININKAS (*paspirdamas jį koja, įtūžęs*): Tu vėl drįsti manojoje pikto viešpatystėje rodyti gailėstingumą! Tu skaudžiai už tai atsimokėsi, šlykštyne! Nuo šiandien ir visados tu kas naktį tupėsi šiame rūsyje. Dieną būsi mano vergas, naktį mano kalinys.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Ir jau niekada nepamatysiu savo motinos? !

BURTININKAS: Tu pamirši šitą žodį, sukramtysi jį ir išspjausi. Antraip, prisiekiu ožio kanopomis, tau geruoju nesibaigs. O, tu dar nenumanai mano galios! (*Mosteli ranka, ir viršum trikojo iškyla dūmų stulpas.*) Juk šio baisaus meno aš mokiausi Libijoje pas vieną kapų gyventoją. Ar girdi, ką sakau?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Girdžiu...

BURTININKAS: Žinau vieną gėlę, augančią slėny, tik aš vienas ją žinau. (*Nuima nuo turbano gėlę ir žaidžia ja.*) Jos vainiklapiai purpuriniai ir žiedo vidury Žvaigždė, o sultys baltos kaip pienas. Šia gėlę palytėjus, priešas pavirsta bjauria angimi, ir net tikroji motina sutraiško ją... (*Nuduoda, kad nori paliesti Žvaigždės Vaiką, tas atšoka išsigandęs.*) Ar girdi, ką sakau?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*tyliai*): Girdžiu.

BURTININKAS: Aš galiu rudens lapus paversti auksu, o iš blankių mėnulio spindulių suverpti sidabrinus siūlus, bereikia man tik panorėti. Nuo dangaus mėnulį nukelti galiu. (*Ištiesia rankas į viršų, pro lubose staiga atsiradusį langą matyti mėnulis, kuris pamažu artėja, didėja. Burtininkas sukryžiuoja rankas ant krūtinės, ir mėnulis pradeda tolti.*) Ar girdi, ką sakau?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*visai tyliai*): Girdžiu...

BURTININKAS: Paklusnių audrų aš turiu daugiau, negu vėjas – vienu piršto krustelėjimu aš galiu sukelti taifūną, kuris paskandins jūroje pačias didžiausias galeras. Ir visus šiuos man pavaldžius gaivalus aš galiu nukreipti prieš tą, kas man nepaklūsta. (*Pauzė.*) Girdi, ką sakau?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*šnabžda*): Girdžiu...

BURTININKAS (*lėtai, lyg norėdamas Žvaigždžių Vaiką užhipnotizuoti*): Išaušus nueisi prie miesto sienos, ir paieškosi ten grynojo aukso pinigų. Jei dieną man jo neatneši, tai tau bus įvykdyta pati baisiausia mirties bausmė iš esančių pasaulyje 999. (*Pauzė.*) Girdi, ką sakau?

Žvaigždės Vaikas tylėdamas linkteli galva, vis žiūrėdamas Burtininkui į akis tarsi užkerėtas.

BURTININKAS (*ranka rodydamas tamsaus rūsio duris*): O dabar į rūšį, bjaurybė!

Tuo metu pačios atsidaro rūsio durys, Burtininkas prieina prie Žvaigždės Vaiko ir šis neatitraukdamas akių nuo jo kerinčio žvilgsnio, nugara traukiasi prie durų; atsidūręs rūsio prieangyje, Žvaigždės Vaikas, neišlaikęs lygsvaros, rėkdamas krinta į tamsą; bildėdamas ir girgždėdamas užsidaro rūsio durys, ir pats užsisklendžia sklęstis.

(*Į tamsą*) Labos nakties, žvėriūkšti! Saldžių sapnų. (*Kvatoja.*)

Priėjęs prie trikojo išima baltojo aukso monetą, gėrėsi jos blankiu švytėjimu.

(*Pats sau*) Grynojo aukso moneta taip pat bus mano, - ir tada jau niekas negalės panaudoti aukso geriems darbams. Aš amžinai valdysiu šį miestą! Amžinai!

UŽDANGA

Septintas paveikslas

Miesto vartai. Penkto paveikslo dekoracijos. Ankstyvas rudens rytas. Aušta, netrukus patekės saulė, laukdami saulėtekio nutilo paukščiai. Prie vartų, prisiglaudę vienas prie kito, knapsėdami nosimis,

stovi sargybiniai – jie prastovėjo visą naktį, o rytais, kaip žinome, sunkiau nugalėti snaudulį. Dešinėje vartų pusėje Miško Vaikas šokinėja vietoje ir mostaguodamas rankomis stengiasi sušilti.

Ūmai ryto tylą sudrumsčia baisus trenksmas, nuo kurio abu drauge krūpteli užsnūdę sargybiniai, o Miško Vaikas nesuspėjęs pašokti sustingsta vietoje, pilies siena kairėje pusėje nuo vartų skyla, plyšys lėtai platėja, pro atsiradusią angą kažkas jėga išstumia Žvaigždės Vaiką, kuris neišsilaikęs ant kojų, krinta pasieny, tuojau iš angos pasirodo ranka su brangiu žiedu ir pasigirsta Burtininko balsas, kurį išgirdę sargybiniai puola kniūbsti ant žemės, o Miško Vaikas krūpteli. Burtininkas pasako: „Prisiekiu ožio kanopomis! Jeigu tu neatneši raudonojo aukso pinigų, nudobsiu tave! Dingsta jo ranka, ir anga sienoje užsidaro, Žvaigždės Vaikas pasikelia ir ieško pinigų; Sargybiniai, iš pradžių atbuli atšliaužia atgal, kiekvienas į savo vietą, atsargiai pakelia galvas ir pagaliau atsistoja; Miško Vaikas valandėlę stebi ką veikia Žvaigždės Vaikas, paskui prieina prie jo.

MIŠKO VAIKAS (priėjęs už nugaros Žvaigždės Vaikui, paima jį ranka už peties): Labas rytas, Žvaigždės Vaikė. Sekasi mudviem: beveik amžiams išsiskyrėm, o kitą dieną susitikome.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (liūdnai šypsodamasis): ... Tam, kad vėlei išsiskirtume, ir dabar, tikriausiai, jau iki mirties.

MIŠKO VAIKAS: Ė, drauguži, tu jau visai nukabinai nosį. Ar tik ne tas pikčiurna seniokas, kuris visai nemoka elgtis ir visuomet pasirodo su tokiu laukiniu triukšmu, bus čia kaltas?

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Jis įsakė man surasti grynojo aukso pinigą. Jis užmuš mane, jeigu aš jo neatnešiu jam.

MIŠKO VAIKAS: Na, tai paieškokime abudu.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (susigraudinęs): Kaip aš tau atsidėkosiu!

MIŠKO VAIKAS: O kam dėkoti – aš tik laikausi vienos geros aritmetikos taisyklės: vargas padalintas per pus – jau tik pusė vargo, o džiaugsmas padaugintas iš dviejų – dvigubas džiaugsmas. Reiškia pasidalindamas su tavim vargą, jei pasiseks džiaugsiuos dvigubai, dėl tavęs ir dėl savęs.

Berniukai abu ieško, pasižiūri po akmenimis, apžiūri kelmus, krūmokšnius ir t.t.

(Suploja sau per kaktą ir pribėga prie Žvaigždės Vaiko.) Žvaigždės Vaikė, būk vyras – trinktelk man kaip reikiant į nosį!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (nustebęs): Už ką?

MIŠKO VAIKAS: Kaip „už ką“? – už kvailumą!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Už kokį kvailumą?

MIŠKO VAIKAS: Kaip „už kokį“? – už neatleistiną kvailumą. Taip ieškodami, pinigų mes su tavim niekada nerasime!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Kodėl?

MIŠKO VAIKAS: O štai kodėl. Šiąnakt pro miegus aš girdėjau, kaip sargybiniai šnekėjosi apie kažkokį pinigą, kurį tik vidury dienos su žiburiu galima rasti.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Na, ir kas?

MIŠKO VAIKAS: Kaip tai „na ir kas“? Juk jie šnekėjosi kaip sykis apie tą raudonojo aukso pinigą, kurio mudu ieškome. O aš, kalakutas, tik dabar susiprotėjau.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Kodėl taip manai?

MIŠKO VAIKAS: Kaip „kodėl“? Argi toks orus burtininkas siųs tave paprasto pinigų! Aišku, kad čia buvo sakyta apie tą paslaptinę pinigą, kurį tik vidury dienos su žiburiu tegali rasti!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Matyt, tavo teisybė. Bet kur mes gausime žiburį?

MIŠKO VAIKAS: Kaip „kur“? Štai, matai sargybinių žibintus.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Bet jie pikti ir mums jų neduos.

MIŠKO VAIKAS: Na ir kas iš to? Kartais prisieina priversti žmones prieš jų valią padaryti gerą darbą. Ir piktus kartais reikia mokyti gero.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Ir ką siūlai?

MIŠKO VAIKAS: Kaip „ką“? Matai – sargybiniai snaudžia, ir jų žibintai daro dvigubą žalą: kliudo sargybiniams miegoti, o saulei – šviesti. Tai štai, aš tyliai prislinksiu ir valandėlei kitai pasiimsiu žibintus – tegul patarnaus geram darbui.

Miško Vaikas atsargiai prišliaužia prie snaudžiančių sargybinių ir iš vieno paima žibintą, kai mėgina paimti antrąjį – tas užgesa.

Gavau pasiimti tik vieną – antras užgeso. Tiek to, pakaks ir vieno.

Berniukai su žibintu rankose ieško toliau.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Žiūriu, Miško Vaikė, mums einant dešinėn – ugnis žibinte dega ryškiau, o kai einam kairėn – ji dega vis silpniau ir silpniau.

MIŠKO VAIKAS (*labai smalsiai*): Įdomu... įdomu... Na, gal dar truputį paeikime kairėn – juk negali jis savaime užgesti. (*Keletą žingsnių žengia kairėn.*)

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Luktelk, Miško Vaikė! Jis gęsta! Mirkčioja. Visai užgeso...

MIŠKO VAIKAS (*nusiminęs*): Ką aš padariau, kvaiša mano galva! Ką aš padariau! Ir viskas per prakeiktą mano smalsumą: per jį aš vos nežuvau baloje, per jį aš pražudžiau tave... Na, kaip dabar surasime auksinį pinigą. (*Sėdasi ant žemės, parėmęs galvą ant kelių.*) Ir kam mane ištraukei iš tos balos!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*švelniai*): Nereikia taip nusiminti. Iki pusiaudienio dar toli, gal ką nors ir sugalvosime.

Paėmė iš Miško Vaiko žibintą ir susirūpinęs vaikšto. Kai jis netyčia žengia keletą žingsnių dešinėn, ugnis žibinte vėl užsidega.

Žiūrėk - užsidegė! Vėl užsidegė!

MIŠKO VAIKAS (*pakelia galvą ir susimąstęs žiūri į žibintą*): Na... Na... O dabar dar toliau dešinėn. (*Sušunka.*) Supratau! (*Greit pašoka, stveria žibintą iš Žvaigždės Vaiko ir bėga su juo dešinėn, ugnis žibinte užsiplieskia vis ryškiau ir ryškiau. Tada Miško Vaikas sustoja prie nedidelio upeliuko ir šaukia Žvaigždės Vaiką.*) Žvaigždės Vaike, Žvaigždės Vaike – eikšen greičiau! (*Kai tas prieina, jis rodo į upelio dugną.*) Žiūrėk!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*netikėdamas savo laime*): Pinigas... (*Paima pinigą.*)

MIŠKO VAIKAS: Tas ko reikia!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*apžiūrinėdamas*): Grynojo aukso...

MIŠKO VAIKAS: Iš to paties gryniausiojo. (*Drauge.*) Valio! Valio-o-o!

Išgirdę šauksmą sargybiniai krūpteli, ir dar nepabudę šaukia.

PIRMASIS SARGYBINIS: Į priekį! Puolam! (*Ruošiasi bėgti priekin.*)

ANTRASIS SARGYBINIS: Pasiduodu! Pasiduodu!

Pakelia į viršų rankas. Ne visai nubudę iš miego, suglumę žiūri vienas į kitą.

PIRMASIS SARGYBINIS: Ko tu šūkauji?

ANTRASIS SARGYBINIS: O tu ko?

PIRMASIS SARGYBINIS: Sapnavau, kad einame į puolimą.

ANTRASIS SARGYBINIS: O aš sapnavau, kad mes jau apsupti.

Berniukai prieina prie sargybinių.

MIŠKO VAIKAS: Dėkojame jums, kilniaširdžiai sargybiniai, už tą gerą darbą, kurį jūs šiandien nuveikėte.

SARGYBINIAI (*mirtinai išsigandę*): Ką?

PIRMASIS SARGYBINIS (*išsigandęs*): Kokį gerą darbą? Mums neleidžiama nieko panašaus daryti.

ANTRASIS SARGYBINIS (*išsigandęs*): Taip, taip – nieko panašaus. Mes pastatyti čia ginti blogybės.

PIRMASIS SARGYBINIS: Būtent, saugoti blogį. Jo tvirtybę ir neliečiamybę.

MIŠKO VAIKAS: Nesikuklinkite, gerieji sargybiniai. (*Paimdamas žibintą iš už nugaros ir statydamas prieš sargybinius.*) Štai šis jūsų žibintas padėjo iš nelaimės išgelbėti žmogų.

ANTRASIS SARGYBINIS: Iš kur jūs ėmėte žibintą? Aš nedaviau jums!

PIRMASIS SARGYBINIS: Aš nedaviau jums! Jūs pavogėte, kai aš... kai mes...

ANTRASIS SARGYBINIS: Kai aš... kai mes...

MIŠKO VAIKAS: Ar kai užsnūdote sargyboje? Taip norite pasakyti?

ABU KARTU: Ne-e! Tam mes ir esame budrūs sargybiniai, kad nemiegotume sargyboje.

MIŠKO VAIKAS: Na, o jei jūs nemiegojote sargyboje, budrieji ponai sargai, tai pasiimti žibintą mes galėjome tik jums kilniaširdiškai leidus. Ar ne taip? (*Nesurasdami žodžių prieštarauti, sargybiniai tyli.*) Todėl neišsiginkite savo gerų darbų, ir leiskite jums padėkoti. Dar vienas kitas toks poelgis ir jūs pramoksite nelengvo geradarių meno... O dabar įleiskite mus į miestą: mes nešame ponui Burtininkui grynojo aukso pinigą.

SARGYBINIAI (*kūkčiodami, šnirpšdami nosimis ir maldaudami*): Vaikai, è, vaikai, labai prašome – nesakykite Burtininkui. Mes daugiau nedarysime gero.

MIŠKO VAIKAS (*juokiasi*): Mes jums nedovanosime. Už gerus darbus atleisti negalima.

Kairėje pasigirsta medinės taršdynės garsai ir netrukus pasirodo Praeivis.

PRAEIVIS (*artindamasis prie Žvaigždės Vaiko*): Berniuk! Berniuk! Atiduok man raudonojo aukso pinigą. Štai jau dvidešimt viena diena aš nieko nevalgiau. Jeigu nepasigailėsi manęs, tai mirsiu badu.

MIŠKO VAIKAS (*Praeiviui, graudžiai*): Kodėl prašai jį to pinigų? Ar nežinai, kad jei jis atiduos tau pinigą, tai jam reikės mirti!

PRAEIVIS (*truputį tyliau*): Dvidešimt viena diena aš nieko nevalgiau.

MIŠKO VAIKAS: O jį užmuš Burtininkas, jei tau atiduos pinigą!

PRAEIVIS (*dar tyliau*): Dvidešimt viena diena nieko nevalgiau.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*susimąstęs*): Mirtis per brangu už meilę žmogui, o gyvenimas mielas kiekvienam. Džiugu sėdint miške gėrėtis saule aukso vežėčiose ir mėnuliu perkų važyje. Toks saldus gudobelės kvapas, tokie mieli mėlynai varpeliai pasislėpę slėniuose ir viržiai, žydintys kalvose... (*Jam kalbant aidi tyli, liūdna muzika.*)

PRAEIVIS (*visai tyliai*): Dvidešimt ir viena diena nieko nevalgiau.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*tęsia, ryžtingai*): ... O mylėti vis tiek geriau nei gyventi! (*Praeiviui.*) Tavo vargas didesnis už mano. (*Atiduoda pinigą.*) Še pinigą.

Pasigirsta galingi iškilingos muzikos garsai. Miško Vaikas nusiminęs, užsidengęs veidą rankomis, gailiai verkia, Sargybiniai mirtinai išsigandę sukniumba.

PIRMASIS SARGYBINIS (*pašnibždomis, nepakeldamas galvos*): Pažeistas užkeikimas – dabar atsitiks kažkas siaubinga.

ANTRASIS SARGYBINIS (*pašnibždomis, nepakeldamas galvos*): Pažeistas užkeikimas – dabar atsitiks kažkas siaubinga.

Tuo metu Žvaigždės Vaiko veidas paslaptingu būdu pasikeičia, tampa gražiu, kaip ir anksčiau, liemuo išsitiesia ir dingsta kupra.

PRAEIVIS (*įdėmiai stebi Žvaigždės Vaiką*): Koks tu gražus, mano sūnau, koks tu nuostabiai gražus! Turbūt visame pasauly nėra nieko gražesnio!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Nereikia man dėkoti, gerasis žmogau, nereikia... (*Pasisuka ir eina miesto vartų link.*)

Vėl skamba muzika, lūžta spyna ir vartai patys atsidaro, už kurių matyti miesto gatvės. Sargybiniai persimainę atsistoja ir gėrėdamiesi žiūri į Žvaigždės Vaiką.

PIRMASIS SARGYBINIS: Koks puikus mūsų valdovas!

ANTRASIS SARGYBINIS: Koks puikus mūsų valdovas!

DRAUGE (*stovėdami išsitempę, ryškiai tardami kiekvieną žodį*): Tu! Mūsų! Miesto! Valdovas!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*apsipylęs ašaromis*): Jie juokiasi iš manęs? Ir tyčiojasi iš mano nelaimės... (*Sargybiniams.*) Nesu aš jūsų valdovas, o vargšės pavargėlės sūnus... Ir kodėl jūs sakote, kad aš gražus, kai bjauresnio per mane nieko nėra pasaulyje.

ANTRASIS SARGYBINIS: Kaip gali tu, mūsų gerasis valdove, gintis, kad esi puikus?

PIRMASIS SARGYBINIS: Taip, taip! Kaip gali tu, mūsų gerasis valdove, gintis, kad esi puikus?

SARGYBINIAI (*pakėlę skydus, kartu*): Pasižiūrėkit į mano skydą!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Nejaugi man grįžo pirmykštis grožis? Ne, tai ne aš. Mano akys buvo visai kitokios – išdidžios ir šaltos.

MIŠKO VAIKAS (*pribėgęs prie Žvaigždės Vaiko*): Tikėk savo akimis – jos tavęs niekada neapgaus, tokios mielos, geros akys negali apgauti.

Sargybiniai prieina prie Žvaigždės Vaiko ir atsistoja prieš jį išsitempę.

SARGYBINIAI (*kaip parade, ryškiai tardami kiekvieną žodį*): Senovės! Pranašystė! Skelbia!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Ką skelbia?

SARGYBINIAI: ... Kad šią! Dieną! Ateis!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Kas ateis?

SARGYBINIAI: Kas! Išvaduos! Mūsų! Miestą!...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Ką išvaduos?

SARGYBINIAI: ... nuo pikto! Burtininko! Kerų!

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Jūs juokaujate! Kaip gi aš galėjau ką išvaduoti – juk aš nieko nenuveikiau! Ar aš galėjau ką nors padaryti, būdamas tik mažas ir silpnas, o jis buvo toks stiprus ir galingas?

Sargybiniai, kaip ir anksčiau pasirengę atsakyti chorų ir atsikvėpę, bet Miško Vaikas juos pertraukia.

MIŠKO VAIKAS (*sargybiniams*): Žinote ką, kalbėkite po vieną. Jums taip geriau sekasi. Ir ne taip baisu.

PIRMASIS SARGYBINIS: Tavo gera širdis, mūsų valdove, pasirodė pats stipriausias ginklas, prieš kurį neatsilaikė piktojo burtininko kerai.

Tuo metu vartuose pasirodo Burtininkas. Jo išvaizda nepaprasta: jis apdriskęs, su ilga priklijuota barzda. Jis mėgina nepastebėtas pabėgti iš miesto.

MIŠKO VAIKAS (*pamatęs Burtininką ir griebdamas jį už barzdos*): Sveiki, pone Burtininke! Jūs, matau, greit išmokote elgtis tyliai. Tai labai girtina. Bet kam jums ta kaukė? Prisiekiu ožio kanopomis, jums tai nepritinka.

BURTININKAS (*puola ant kelių*): Aš... aš... aš... d... d... dau... u... giau n... n... ne b...b... bū... ū... siu p... p... piktu b... u... urtininku! Aš... aš... b... b... b... bū... u... siu ge... e... e... geras!

Vėl bando prasmukti, bet Žvaigždės Vaikas pastumia jį, o sargybiniai prispaudžia alebardomis prie žemės.

MIŠKO VAIKAS (*šokinėdamas iš džiaugsmo, šaukia*): Valio! Burtininkui galas!...

BURTININKAS (*kiek pakilęs, piktai šniokšdamas, žiūri į Žvaigždės Vaiką*): Per anksti džiūgauji, žvėriūkšti!... Anksti! Anksti!... Žinok, kad tavo tikroji motina nepažins tavęs. Paskutiniuotu užkeikimu aš atėmiau jai atmintį. Iš sielvarto ji neteko proto! Ir, prisiekiu ožio kanopomis, tu nesurasi ir pačiam dugne tų žodžių, tų burtų žodžių, kurie išvaduoatų ją nuo šito baisaus užkeikimo. (*Į šalį.*) Tie žodžiai: aš negaliu gyventi be tavo meilės, mama!

Žvaigždės Vaiką sukrečia ši žinia. Miško Vaikas bejėgiškai pykdamas grasina Burtininkui kumščiu, mėslungiškai besiraičiojančiam ant žemės. Sargybiniai staigiai stveria Burtininką ir meta jį už grotų, pasirodo liepsna, dūmų stulpas, pasigirsta paskutinė sunaikinto Burtininko aimana – ir vėl tylu.

ANTRASIS SARGYBINIS (*rodydamas į miesto vartus*): Tegul mūsų valdovas įeina į šį miestą, ir teisingai, ir gailėstingai valdo mus.

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Nesu to vertas, nes išsižadėjau savo motinos; ir aš vis tiek nenurimsiu, kol jos nesurasiu ir kol ji man nedovanos.

Pasisuka išeiti. Miško Vaikas taip pat nori sekti juo. Tuo metu iš miesto vartų išeina Pavargėlė. Ji eina lėtai, tarsi užkerėta, įsmeigusi blausų žvilgsnį į vieną tašką, jos lūpos kažką nesuprantama šnabžda, iš akių teka ašaros.

(*Pamato motiną, puola prie jos.*) Mama! Mamyte!...

PAVARGĖLĖ (*žvelgdama pro šalį, lyg sakytų nematomam pašnekovui*): ... Jis gyvas, mano sūnelis!... Mano mažasis baltaplaukis sūnelis, kurį aš nešiau per mišką. Prašau jus, pakvieskite jį, greičiau pakvieskite jį!...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS: Aš čia, mama! Mama... Mamyte, trys metai aš ieškojau tavęs paprašyti, kad dovanotum man.

PAVARGĖLĖ: ... Dešimt metų aš ieškojau tavęs ir jau netekau vilties. Dešimt ilgų metų aš ieškojau tavęs...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*mėgindamas pažvelgti jai į akis*): Mama, mano mieloji mama, tai aš, tavo sūnus. Aš išsižadėjau tavęs, tomis savo išdidumo dienomis – neatstumk manęs šią nusižeminimo valandą.

PAVARGĖLĖ (*užsidengia akis, kad nematytų siaubingo reginio*):... Aš visai ne tavo sūnus. Tu bjauri elgeta, tu apsikarsčius nešvariais skarmalais, žiūrėti į tave šlykštu...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*gaudo jos rankas*): Pažvelk į mane, mama! Nors aš tada taip nekenčiau tavęs, neatsisakyk mane mylėti.

PAVARGĖLĖ (*tęsia nebepresimindama*): ...Aš greičiau sutiksiu pabučiuoti rupūžę ar gyvatę, tik ne tave...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*klaupiasi prieš ją ant kelių*): Atleisk man, mama! Aš atstūmiau tave, priglausk dabar savo kūdikį.

PAVARGĖLĖ (*eidama pro jį*):... Eik šalin! Aš nenoriu tavęs matyti, nuskurėle...

ŽVAIGŽDĖS VAIKAS (*beviltiškai raudodamas*): Aš negaliu gyventi be tavo meilės, mama!

Pasigirsta nuostabi muzika. Pavargėlė lyg nuo smūgio sustoja, po to atsigręžia į šauksmą, nudžiugusiu ir nušvitusiu veidu.

PAVARGĖLĖ (*puola pasitikti sūnaus*): Sūneli mano!... Vaikeli mano!...

Abu stovi apsikabinę. Sargybiniai kiekvienas nusišluosto po ašarą nuo dešinės akies.

MIŠKO VAIKAS: Ko jūs verkiate, gerieji sargybiniai. Juk viskas taip gerai baigėsi!

UŽDANGA